Odkaz sv. Cyrila a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Заповіт св. Кирила і Мефодія

Roč. LXVI/2020 ISSN 0139-9012

11/2020

Oslavy sviatku sv. mučenice kňažnej Ľudmily Českej v chráme sv. Nikolaja pri Zastupiteľstve Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve

Oslavy chrámového sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky v Hutke

Stavebné práce v ženskom pravoslávnom monastieri v Turkowiciach v Poľsku

30. púť zo Stropkova do Ladomirovej

Podobenstvo o rozsievačovi

(21. Nedeľa po Päťdesiatnici)

Podobne ako všetky podobenstvá, aj podobenstvo o rozsievačovi bolo hovorené spôsobom dostupným pre poslucháčov aktuálnej doby. Christos sa v ňom prihovára roľníckej spoločnosti, pre ktorú siatie a iné poľnohospodárske práce sú viac ako dobre známe. No v dnešnej uponáhľanej a pretechnizovanej dobe mnohokrát zabúdame na to, ako v skutočnosti funguje svet, príroda a jej zákonitosti. Chápanie prírodných zákonitostí sa dnes, žiaľ, pomaly ale isto vytráca aj z tých najmenších dedín. Dobrý hospodár chápe, že ak zaseje semená, úrodu môže čakať najskôr o pol roka alebo ešte neskôr. Takémuto poslucháčovi by malo byť ľahké vysvetliť, že to, **čo urobím dnes, prinesie svoj plod až po určitej dobe.**

Dnes sme zvyknutí, že kedykoľvek dostaneme na niečo chuť, máme to dostupné hneď. Obchody sú, obrazne povedané, na každom rohu alebo len niekoľko minút cesty autom. Nevieme si predstaviť čakať za niečím, a preto nám vzápätí často unikajú dôsledky našich skutkov.

Ak dnes zhrešíme a nič sa nám za to v tej chvíli nestane, myslíme si, že všetko je v poriadku. No prejde určitá doba - polrok, rok, dva a príde nejaká choroba, nešťastie, nehoda alebo nešťastie v rodine a my nechápeme prečo. Pýtame sa potom Boha, čo sme urobili zle, že nás postihlo to a to nešťastie. Vtedy si **treba spätne zrekapitulovať svoj život a zistiť, z čoho sa treba kajať.**

Hospoď Boh „karhá, no neusmrcuje“ a ak „karhá“, tak to len preto, aby nám pomohol k spaseniu. Rovnako ako milujúci otec, ktorý najprv upozorňuje, potom, ak treba, dá aj po zadku, len aby sa dieťaťu neprihodilo niečo nebezpečné, napr. nevbehlo pod auto. Pri výchove je dieťa niečomu učené a poznanie, ktoré v detstve získa, ho chráni po zvyšok života. Poznanie, ku ktorému nás vedie Boh, nás však nemá držať „vo vatičke,“ ale má nás priviesť do Nebeského kráľovstva, o ktorom je povedané, že sa získava násilím. Samozrejme, násilím páchaným nami na našej vlastnej rozmaznanosti a egoizme. Preto je na nás, ako sa postavíme k svojmu svedomiu, duši a hlavne k Bohu.

V podobenstve o rozsievačovi je povedané: **„Kto ma uši na počúvanie, nech počúva!“** Hlavne v súčasnosti je dôležité to, aby sme si v dnešnej dobe nezatvárali uši pred Božím slovom, **aby sme pripravili svoje srdce na prijatie Evanjelia a priniesli Bohu plody hodné pokánia,** aj „stonásobné.“

Jerej Daniel Omaska

O modlitbe

Je hodný každého pokarhania ten, kto milujúc ozajstnú modlitbu, hnevá sa alebo pamätá na zlo: lebo on sa podobá na toho, kto si želá jasne vidieť a medzitým zasypáva svoje oči. **(Sv. Níl Sinajský)**

Modlitba Isusova spočiatku účinkuje na samotný rozum, privádzajúc ho do stavu ticha a vnímania, potom na srdce, zjavujúc city dojatia a plaču a potom na telo, vlievajúc bezvášnivosť. **(Sv. Ignatij Brjančaninov)**

Keď si trpezlivý, vždy sa budeš modliť s radosťou. Hospodin kvôli pôstu dáva modlitbu modliacemu sa a kvôli modlitbe dáva pôst. **(Sv. Justín Popovič)**

Modlitba k Bohu bola pre mňa vždy najväčším blahoslavenstvom na svete. **(Sv. Sáva Srbský)**

Vec modlitby musí byť pred všetkým, pretože bez nej sa nemôže vykonať nijaká iná dobrá vec. **(Sv. Filaret, metropolita moskovský)**

Pod zámienkou choroby nevynechávaj modlitby, dokonca ani na jeden deň, pokiaľ je v tebe dych. **(Teolipt, metropolita filadelfský)**

Neustále pracovať, bdieť a postiť sa – nie je nám prikázané. Ale modliť sa neustále – je dané zákonom. **(Abba Evagrij)**

Duchovné piesne poskytujú nám veľký úžitok a poučenie: sú prameňom posvätenia, vodcovia k láskavosti, pretože aj slová v nich očisťujú dušu a Svätý Duch schádza do srdca speváka; lebo tí, čo spievajú žalmy s vedomím, skutočne privolávajú na seba svätú blahodať. **(Sv. Ján Zlatoústy)**

Proroctvá a predobrazy Presvätej Bohorodičky v Starom Zákone a ich uplatnenie v liturgických textoch Pravoslávnej cirkvi (III)

Predobrazy v ďalších knihách Starého Zákona

Kanaán, ako zasľúbená zem, ktorá oplýva medom a mliekom, je predobrazom Bohorodičky, ktorá je skutočnou zasľúbenou zemou (z akafistu „Rádujsja, Zemlé obitováňija: Rádujsja, iz Nejáže tečét méd i mlekó").

Presvätá Bohorodička je pre veriacich ľudí **„hradom spasénija"** a **„chraníliščе, ohraždénije, utverždénije i svjaščénoje pribížišče",** rovnako ako Jej predobraz – útočištné mestá (4 Mjž 35, 11).

„Sníde bo jáko dóžď na runó, Slóvo vo črévo Tvojé…" – rúno z piesne je ďalším predobrazom Bohorodičky. Ide o Gedeonovo rúno (Sdc 6, 36), ktoré malo raz zostať suché, pričom zem okolo neho bola mokrá od rosy, a druhýkrát malo byť orosené a zem okolo neho suchá, ako znamenie získania Božieho požehnania na obranu proti Midjáncom. **Tak ako rúno bolo orosené rosou, Presvätá Panna bola orosená Nebeským a Božským Dažďom, ktorý na ňu zišiel.**

Veľmi početné zmienky v liturgických textoch sa týkajú predobrazu Bohorodičky, ktorým je veľkolepý slonovinový a zlatý trón kráľa Šalamúna (1Kr/3Krľ 10,18). Bohorodička je nazývaná **„Carevo Sidálišče"** alebo **„Prestol Cárskij".** Jedným z takýchto textov je prvá stichira v predvečer sviatku Rožděstva Presvätej Bohorodicy: **„Dnés Íže na razúmnych Prestóľich počivájaj Bóh, Prestól svját na zemlí Sebí preduhotóva…".**

Predposledný predobraz Bohorodičky nachádzame v okolnostiach upálenia troch mládencov v babylonskej peci od Nabuchodonozora. To, že ich oheň nepopálil predznamenáva Bohorodičku, ktorá nebola popálená ohňom Božstva a taktiež to, že **zostala po narodení Christa Pannou.**

O tomto predobraze spievame napr. v 7. piesni na utreni sviatku Rožděstva Presvätej Bohorodičky: **„Kupiná v horí ohneneopáľnaja, i rosonósnaja péšč chaldéjskaja, jávi predpisá Ťá, Bohonevísto, Božéstvennyj bo Neveščéstvennyj v veščéstvenňim črévi, Óhň neopáľno prijála jesí.".**

O poslednom predobraze Bohorodičky nám všetko potrebné hovorí 6. pieseň kánona na utreni sviatku Christovho Rozdestva: **„Íz utróby Iónu Mladénca izblevá morskíj zvír, jaková prijáť: v Ďívu že vséľšejesja Slovó, i plóť prijémšeje, prójde sochránšeje netľínnu: Jehóže bo ne postradá istľíňija, Róždšuju sochraní nevreždénnu.“.**

Proroctvá o Presvätej Bohorodičke v Knihe Žalmov

„..предстá цари́ца одесну́ю тебé, въ ри́захъ позлащéнныхъ одѣ́яна преиспещре́на.“ – týmito slovami opisuje prorok kráľ Dávid (Ž 44, 10-16) slávu veľkého Kráľa - Christa a Kráľovny – Presvätej Bohorodičky. Zlaté rúcho predstavuje cnosti Bohorodičky a „predstojánije odesnúju“ (slov. po pravici) ako znak veľkej úcty náleží Bohorodičke, ktorá je **„čestníjšaja Cheruvím i slavníjšaja bez sravnénija Serafím“.**

Toto proroctvo sa spomína napríklad v dogmatiku 4. hlasu: **„Íže Tebé rádi Bohootéc Prorók Davíd písnenno o Tebí provozhlasí, velíčija Tebí sotvóršemu: predstá Caríca odesnúju Tebé…“.** Slová: **„Slýši dščí, i vížď, i prikloní úcho tvojé“** sú často používané na mieste prokímenu, stichu na allilúia alebo ako stich pred chvalitnými alebo stichovnými stichírami.

V 67. žalme (Ž 67, 16 - 17) čítame: **„Горá Бóжія, горá тýчная, горá усырéнная, горá тýчная. Вскýю непщýете, гóры усырéнныя? горá, ю́же благоволи́ Бóгъ жи́ти въ нéй: и́бо Госпóдь вселúтся до концá.“.** Rovnako ako nedokážeme pojať veľkosť cností, ktoré nám ukazuje Bohorodička, nedovidíme ani vrchol hory, ktorý je v oblakoch, preto spievame: **„Рáдуйся, высото́ неудобовосходи́мая челове́ческими по́мыслы“.**

Ďalšie proroctvo o Bohorodičke nachádzame v 86. žalme (Ž 86, 3). **Božie mesto (csl. hrád Božij) Jeruzalem je zároveň predobrazom Bohorodičky.** Ona je **„Hrád nepokolebímyj“** a **„Hrád oduševlénnyj Carjá i Bóha“.** Na ďalších miestach nachádzame odkazy na starozákonné predobrazy Bohorodičky, napr. na rúno (Ž 71, 6) a na Archu Zmluvy (Ž 131, 8).

Proroctvá o Presvätej Bohorodičke v knihách Veľpieseň a Príslovia

Kniha Veľpieseň, vykladaná ako kniha tajomne zobrazujúca vzťah medzi Isusom Christom a Cirkvou, obsahuje aj niekoľko proroctiev alebo predobrazov Presvätej Bohorodičky týkajúcich sa hlavne Jej čistoty a nepoškvrnenosti. Tieto predobrazy sa v liturgických textoch vyskytujú ako slová „**zapečatlínnyj istočnik", „zakľúčennyj vertohrád" alebo „sladkouchánnyj krín".**

V knihe Prísloví (Pr 9, 1) máme ďalší predobraz Bohorodičky v podobe „**domu múdrosti".** Múdrosťou je Božia Múdrosť – Isus Christos a Jeho domom je Bohorodička. V liturgických textoch na tento predobraz odkazujú slová **„paláta Cárja vsích"** alebo **„Dóm, v némže vselísja Prevýšnij".**

Proroctvá o Presvätej Bohorodičke v prorockých knihách

Asi najpriamejšie a najdôležitejšie proroctvo, ktoré sa týka Bohorodičky, nachádzame u proroka Izaiáša (Iz 7, 14) – **„Cé, Дя́ва во чре́вѣ зачне́тъ и роди́тъ Сы́на, и наречёши и́мя ему́ Еммануи́лъ".** Najznámejším textom s týmto proroctvom je 9. pieseň kánona 5. hlasu Oktoicha: **„Isáije likúj, Ďíva imí vo črévi, i rodí Sýna Emmanúila, Bóha že i človíka: Vostók ímja Jemú: Jehóže veličájušče, Ďívu ublažájem".**

Prorok Izaiáš tiež predpovedá Bohorodičku slovami o ratolesti z Izajovho koreňa (csl. kórene Jesséova), z ktorého vykvitne kvet (Iz 11, 1-2). Pod ratolesťou (v csl. žézl) sa rozumie práve Bohorodička, z ktorej „vyrástol" Christos – Dokonalý Kvet. Spievame o tom napr. v 4. piesni kánona sviatku Roždestva Christovho: **„Žézl iz kórene Jesséjova, i Cvít ot nehó Christé, ot Ďívy prozjábl jesí..".**

Na inom mieste (Iz 19, 1) zas pri proroctve o úteku Bohorodičky s malým Christom do Egypta, hovorí nasledujúce slová: **„Cé, Госпо́дь сѣди́тъ на о́блацѣ лёгцѣ и прiи́детъ во Еги́петъ, и потрясу́тся рукотворе́нная Еги́петская от лица́ его́, и сердца́ и́хъ разсла́бнутъ въ ни́хъ."**, kde **„oblák léhkyj"** je Presvätá Bohorodička. **„Léhkyj óblak"** spomíname v 4. piesni kánona Pokrova Presvätej Bohorodičky: **„Siďjáj vo slávi, na Prestóli Božestvá, vo obláci léhci, priíde Iisús Prebožéstvennyj..".**

O **„Knihe Života"** spievame v predvečer sviatku Roždestva Bohorodicy: **„Séj déň Hospódeň, rádujtesja ľúďije: sé bo Svíta Čertóh i Kníha Slóva Životnáho iz utróby proizýde".** Je ňou Bohorodička, označovaná prorokom Izaiášom za **„zapečatenú knihu"** (Iz 29, 11) – **„И бу́дутъ ва́мъ вся́ сія́ словеса́, а́ки словеса́ кни́ги запечатлѣ́нныя сея́, ю́же а́ще даду́тъ челове́ку вѣ́дущему писа́нія, глаго́люще: прочти́ сіе́. И рече́тъ: не могу́ прочести́, запечатлѣ́нна бо."**

V rovnakom zmysle sa vyjadruje aj prorok Ezechiel (Ez 2, 9), keď hovorí o knižnom zvitku. Tento zvitok sa spomína v 4. piesni kánona 3. hlasu Oktoicha v stredu na utreni: **„Свиток Тя́ иногда́ проро́к отрокови́це зря́ше, в не́мже пе́рстом о́тчим написа́ся сло́во воплоща́емо..."**.

Hneď na začiatku Ezechielovej knihy (Ez 1, 1) je ďalšie proroctvo o Bohorodičke, na ktoré odkazujú liturgické texty hovoriace o **„kolésnici Solnca úmnaho", „ohneobráznoj kolesnici Slova"** alebo **„Prestóle cheruvímskom".** Jedným z týchto textov je stichíra na stichovni v predvečer sviatku Sriténija: **„Ukrasí tvój čertóh Sióne, i podimí Carjá Christá, cilúj Maríju Nebésnuju Dvér: Tá bo Prestól Cheruvímskij javísja, Tá nósit Carjá Slávy…".**

Panenstvo Bohorodičky zobrazuje aj „zatvorená brána svätyne obrátená na východ" (Ez 44, 1-3), ktorá je zatvorená do času, kedy ňou prejde Christos a je tiež za-

tvorená aj potom. Keďže touto bránou, týmito dverami má prejsť Christos, sú obrátené na východ, k Christu, ktorý je nazývaný v Starom Zákone Východom (csl. Vostokom).

V liturgických textoch sa s týmto proroctvom stretávame napr. v kánone 5. hlasu Oktoicha v nedeľu na polnočnici: **„Яко виде Тя древле Чистая Пренепорочная, пророк, зрящая врата к Свету Незаходимому, абие Тя позна Божие Жилище.“**

Posledné z litugických textov, pomerne známe proroctvo, vyslovuje prorok Daniel **„Ты́, царю́ ви́дѣлъ еси́: и се́, тѣ́ло еди́но, ве́ліе тѣ́ло о́но, и обли́чіе его́ высоко́, стоя́що предъ лице́мъ твои́мъ, и о́бразъ его́ стра́шенъ: тѣ́ло, его́же глава́ от зла́та чи́ста, ру́цѣ и пе́рси и мы́шцы его́ сре́бряны, чре́во и сте́гна мѣ́дяна, го́лени желѣ́зны, но́зѣ, ча́сть у́бо нѣ́кая желѣ́зна и ча́сть нѣ́кая скуде́льна: ви́дѣлъ еси́, до́ндеже отто́ржеся ка́мень от горы́ безъ ру́къ, и уда́ри тѣ́ло въ но́зѣ желѣ́зны и скуде́льны, и истни́ и́хъ до конца́: тогда́ сотро́шася вку́пѣ скуде́ль, желѣ́зо, мѣ́дь, сребро́ и зла́то, и бы́сть я́ко пра́хъ от гумна́ лѣ́тня: и взя́тъ я́ премно́гій вѣ́тръ, и мѣ́сто не обрѣ́теся и́мъ: ка́мень же порази́вый тѣ́ло, бы́сть гора́ вели́ка и напо́лни всю́ зе́млю“** (Dan 2, 31-35). Tým kameňom je Christos, ktorý rozbil staré kráľovstvá a ríše a položil základ nového, večného Kráľovstva, a hora, z ktorej sa kameň bez rúk odtrhol, je Bohorodička.

Pravidelne si toto proroctvo pripomíname 9. piesňou kánona 4. hlasu Oktoicha v nedeľu na utreni**:„Kámeň nerukosíčnyj, ot nesikómyja horý Tebé Ďívo krajeuhóľnyj otsičésja, Christós, sovokupívyj rastojáščajasja jestestvá. Ťím veseľáščesja Ťá Bohoródice veličájem.“.**

Túto tajomnú horu vidí aj prorok Habakuk (csl. Avakum): „**Бо́гъ от ю́га прі́йдетъ, и святы́й изъ горы́ приосѣне́нныя ча́щи“** (Hab 3, 3), o čom spievame v 4. piesni kánona 1. hlasu Oktoicha v nedeľu na utreni: **„Hóru Ťá blahodáťiju Bóžijeju priosinénnuju, prozorlívyma Avvakúm usmotrív očíma, iz Tebé izýti Izráilevu provozhlašáše svjatómu, vo spaséňije náše i obnovléňije.“**

Mgr. Dávid Kosť

Literatúra:

Православная энциклопедия Азбука веры. 1904.Dostupné na Internete: https://azbyka.ru/otechnik/prochee/skazanija-o-zemnoj-zhizni-presvjatoj-bogoroditsy/

Velíkij Sbórnik. Prešov: Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, 2002..

Киприан, *И. Око церковное — литургическая библиотека. 2005.* Dostupné na Internete: http://www.liturgica.ru/bibliot/kipr_lil/kiprlil3.html

Лопухин, п. А. (1904). *Православная энциклопедия Азбука веры*. 1904. Dostupné na Internete: https://azbyka.ru/otechnik/Lopuhin/tolkovaja_biblija_25/

Je evanjeliové čítanie o Gadarinskom posadnutom aktuálne aj dnes?

V mene Otca i Syna i Svätého Ducha!

Drahí bratia a sestry, v Evanjeliu o Gadarinskom besnovatom (posadnutom), sa dozvedáme, ako Isus Christos vyhnal z posadnutého človeka množstvo démonov.

Čo hovoria o posadnutosti svätí otcovia? Sv. Dimitrij Rostovský píše: „ Odpusťte mi hriešni ľudia, medzi ktorých patrím aj ja, nedôstojný. Odpusťte mi, že každého hriešnika, ktorý stráca svoje dni bez pokánia ja považujem za človeka pod vplyvom zlého ducha".

Za príznaky posadnutosti považuje sv. Dimitrij Rostovský nasledovné prejavy:

- **Posadnutý kričí** – to je obraz pýchy, povýšenosti a samochvály, pretože pýcha a povýšenosť nedokáže mlčať.
- **Posadnutý sa často vrhá do ohňa** – to jest do telesnej nečistoty, ktorá rozpaľuje telesnú vášeň.
- **Posadnutý často padá do vody** – to je obraz mamonárstva a chamtivosti, ktorým sa nenásytne snaží o to, aby všetko množstvo a bohatstvo vždy tieklo k nemu ako rozvodnená rieka.
- **Posadnutý trhá** – to je obraz závisti, ktorá zožiera, keď vidí cudzí úspech.
- **Z úst mu vychádza pena** – to je obraz obžerstva a pijanstva a taktiež vulgárnosti, ktorá sa k pijanstvu pridružuje.
- **Posadnutý škrípe zubami,** to je obraz hnevu. Taktiež„zmrzne, stuhne" – to je obrazom lenivosti.

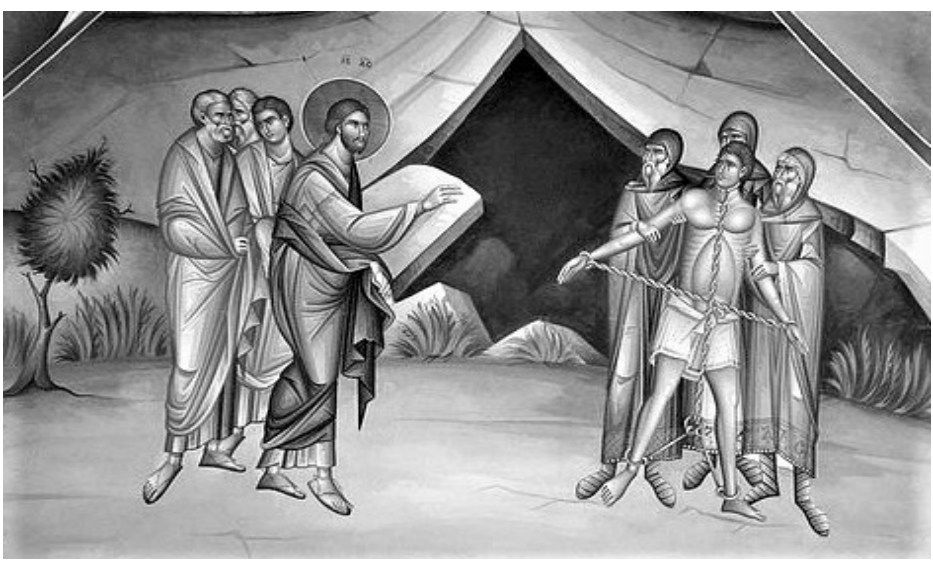

Sv. Lukáš Krymský hovorí o posadnutosti nasledovné: „ Či azda nepoznáte ľudí, ktorí neustále klamú? Či azda oni nie sú pod vplyvom nečistého ducha? A tí banditi, ktorí zabíjajú desiatky ľudí za účelom lúpeže, či to azda nie sú ľudia posadnutí démonmi krvilačnosti, zabíjania, násilia? To všetko sú posadnutí a je ich medzi nami mnoho. A my sami sme od nich vzdialení? Nie, nie sme. Všetci sme nakazení pýchou, ctibážnosťou, slávychtivosťou, závisťou. Je mnoho posadnutých, no ich prejavy sú omnoho jemnejšie a démoni na nich pôsobia nie tak hrubo ako na dušu a telo nešťastného gadarinského posadnutého".

Ako sa liečiť z takejto nemoci? Sv. Ignatij Brjančaninov hovorí: „ Vy nepotrebujete žiadne zaklínateľné modlitby (exorcizmy), tieto boli prečítané nad každým z vás pri svätom krste. Je potrebné odovzdať sa do vôle Božej a považovať sa za dôstojných každého ľudského i démonského napadnutia. Potom strach prejde sám od seba".

Sv. Ján Zlatoústy hovorí, že: „ človek sa v takomto prípade má modliť a postiť sa, aby skrze pôst dal uzdu svojmu telu a skrze modlitbu očistil svoje myšlienky a tak získal prevahu nad vášňami".

Keď sa pýtal Anton Veľký: „Kto teda môže uniknúť pred sieťami diabla"? Vtedy počul z nebies Boží hlas: „Pokora". **Pokora k nám skutočne priťahuje Božiu Blahodať, ktorá má silu pokryť nás od každého démonského vplyvu.**

Častokrát majú ľudia pocit, že sú hnaní týmto životom ako posadnutí démonmi po púšti. **Stres, napätie, sklamania, nenaplnené ambície a nepriaznivé životné udalosti ľudí vyčerpávajú a odoberajú im životnú energiu.** Preto prijmime ponuku od samotného Isusa Christa, ktorý hovorí: **„Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, ja vám dám odpočinutie! Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som krotký a pokorný v srdci a nájdete pokoj pre vaše duše"**(Mt 11, 28-29).

Amen! Christos posredi nas!

Iskander

Svätý Demeter Solúnsky - vzor kazateľa, misionára a priateľa mladých ľudí

Najdôležitejším poslaním života Cirkvi je podľa vzoru Isusa Christa a prikázania, ktoré zanechal apoštolom, nevyhnutnosť kazateľstva.

„Povedal im: Choďte do celého sveta a ohlasujte Evanjelium všetkému stvoreniu" (Mk 16, 15).

Sv. Demeter Solúnsky sa narodil okolo roku 280 – 284 a v roku 303 vystúpil a svedčil proti Diokleciánovi a Maximiánovi. Od detstva sa vyznačoval usilovnosťou. Bol inteligentný a s podporou svojich rodičov si dokázal osvojiť nielen svetské, ale aj duchovné znalosti o Bohu, vedený príkladom Toho, ktorý **„napredoval v múdrosti, veku a obľube u Boha i u ľudí"** (Lk 2, 52).

V mladom veku vynikal ochotou, skromnosťou a slušnosťou. Znalosťami prevyšoval všetkých svojich rovesníkov. Boh ho obdaril krásou tela, čo ho na rozdiel od mnohých mladých ľudí v jeho veku nepriviedlo ani k pýche, ani k hriechu. Naopak, jeho duchovný boj dodával jeho tvári nenútenú radosť a pohľad svätosti.

Sv. Demeter žil v období, ktoré bolo pre kresťanov veľmi zložité, no aj napriek tomu v ňom vykonal intenzívnu misijnú činnosť. V období bohatom na falošných bohov, napriek tomu, že mu hrozilo prenasledovanie zo strany neľudských tyranov, šíril evanjeliové posolstvo a pravú vieru v Ježiša Christa ako jediného pravého Boha, čo dosvedčil aj vlastným životom.

„Káž slovo, pristupuj v pravý i nepravý čas, karhaj, tresci, napomínaj s celou zhovievavosťou a s učením. Lebo bude čas, keď neznesú zdravého učenia, ale podľa vlastných žiadostí budú si hromadiť učiteľov, lebo ich budú svrbieť uši, a odvrátia uši od pravdy a obrátia sa k bájkam" (2 Tim 4, 2-4).

Sv. Gregor Palama porovnáva sv. Demetera s otcom trpezlivosti, spravodlivým Jóbom, pričom zdôrazňuje, že tak ako pre Jóba platilo, že **„na zemi nebol nikto ako on",** tak nebol nikto ako sv. Demeter.

V oblasti medenárov v Thessalonikách, v miestach antického trhu a v blízkosti, kde dnes stojí chrám medenárov zasvätený Presvätej Bohorodičke, **sv. Dimitrios (Demeter) koncentroval mladých ľudí,** „tejto oblasti sa vravelo aj „úkryť", a **vyučoval ich všetkému, čo potrebovali vedieť o Bohu a o viere,** aby až nastane ich čas, mohli vydať svetu svedectvo.

Miesto, kde vyučoval svojich žiakov, je to isté miesto, kde sv. Demetera zajali a odviedli k Maximiánovi, aby vydal svedectvo o Ježišovi Christovi a podstúpil mučenícku smrť. **Úsilím sv. Demetera bolo čo najviac sa pripodobniť k Ježišovi Christovi a preto si v ikonografii vyslúžil nosiť oštep a štít.** Učil ceste k zbožnosti a týmto spôsobom s neochvejnosťou, vážnosťou a pocitom zodpovednosti viedol aj mladých ľudí. Zvlášť ku chrámu a k ich postupnému kontaktu s bohoslužbami. A to všetko osobným príkladom života.

Svätý Demeter, aj keď za najnepriaznivejších okolností vonkajších podmienok, dokázal vďaka svojej práci predstaviť duchovnú dynamiku a takú žiarivú veľkosť, že je

dnes považovaný za vzor pre každého, kto chce vykonávať katecheticko-misijnú prácu. Intenzívnu misijnú činnosť v meste Solún sv. Demeter vnímal ako svoju posvätnú povinnosť, presne podľa jasného Pánovho slova pred Jeho vznesením: **„Teraz však na vás zostúpi Svätý Duch, vy dostanete Jeho moc a budete mi svedkami v Jeruzaleme, v celom Judsku i Samárii, až po kraj zeme“** (Sk 1, 8).

Svätý Demeter je jeden z najslávnejších a najpopulárnejších svätých sv. Pravoslávia (zvlášť v Grécku a v gréckej Macedónii, no za zmienku stojí si v závere článku pozrieť, koľko chrámov je v našej miestnej Cirkvi zasvätených tomuto svätému), ktorý vždy učil a naďalej učí svojím životom a mučeníctvom. Život a mučenícka smrť sv. Demetera by mala byť pre všetkých dnešných kresťanov zvláštnym misijným pozvaním a výzvou. Svätý nám pripomína, že kázanie a evanjelizácia mladých ľudí je posvätnou povinnosťou a kľúčovým prvkom identity Cirkvi. **Každý kresťan je povolaný niesť zodpovednosť za prácu na šírení Božieho slova a za duchovné vzdelávanie ľudí.**

Cirkev nemôže existovať bez misie. Moderný človek sa usiluje učiť aj z príkladu života kazateľa. Sv. Nikodém Svätohorec hovorí: „Ľudia radšej veria tomu, čo vidia, ako tomu, čo počujú“. Preto je každý pokrstený kresťan podľa vzoru sv. Demetera a tiež ostatných svätých, povolaný byť Christovým apoštolom vo svete a v spoločnosti, ktorý žije svedectvom hlavne osobného života a skutkov lásky ako dôkazu obnovy všetkého v Isusovi Christovi. Mohli by sme to nazvať ako opätovná evanjelizácia ľudí podľa vzoru života sv. Demetera. Sme preto povolaní a nie iba pri príležitosti sviatku sv. Demetera, aby sme pokračovali v „liturgii po liturgii“ a každodenne vydávali svedectvo o viere pred Bohom a ľuďmi a boli Christovými apoštolmi vo svete a v spoločnosti, ktorá ako nikdy doposiaľ, potrebuje živé svedectvá osobných príkladov a skutkov lásky.

V michalovsko-košickej eparchii sú sv. Demeterovi zasvätené bohoslužobné priestory v PCO v Šaci.

Sväté ostatky sv. Demetera Solúnskeho sú uložené v biskupskej rezidencii v Michalovciach.

V prešovskej eparchii sú sv. veľkomučeníkovi Dimitrijovi (Demeterovi) Solúnskemu zasvätené chrámy v týchto obciach: Údol, Hanigovce, Matiaška – náhradné bohoslužobné priestory, Hrabské, Roztoky, Medvedie, Brezová pod Bradlom – náhradné bohoslužobné priestory.

Prot. Miroslav Janočko

Sviatok všetkých anjelov

Anjel je veľký pomocník pre Boha i človeka. Je to dokonalejšie stvorenie Boha. Aj keď Boh stvoril všetko ako dokonalé, no nie všetko stvorenstvo ostalo také. Anjeli boli stvorení ako prví, je to duchovný svet s názvom nebo. Vo Svätom Písme sa na začiatku nepíše o stvorení anjelov. Oni sa spomínajú v knihe Genesis Starého Zákona až v tridsiatej druhej kapitole, ako sa ukázali Jákobovi. Jákob si povedal, že toto miesto je Boží tábor a dal tomuto miestu meno Machanajim. Anjeli sú práve tí, ktorí sú najbližšie pri Bohu. Niektorí z nich zhrešili tým, že sa stali pyšnými a chceli byť ako Boh, aby sa aj im ostatní klaňali. A vtedy povstal boj na nebi. Bojovali medzi sebou dobrí a zlí anjeli, tí dobrí, ktorí ostali na strane Boha, zvíťazili a pre tých zlých už nebolo miesta v nebi, preto boli Bohom zvrhnutí na zem. **Anjeli aj ľudia dostali od Boha pri svojom stvorení dar, ktorým je slobodná vôľa. Môžu sa rozhodnúť, či chcú žiť s Bohom, alebo bez Neho.** Anjel je duchovné stvorenie, nemá telo ako človek, avšak znázorňuje sa v podobe človeka s krídlami. Krídla su znamením rýchlosti a poslušnosti pri plnení Božej vôle.

Anjel znamená posol, zvestovateľ, ktorý má za úlohu donášať posolstvá od Boha a zvestovať ich ľudom. Anjelov je nespočetné množstvo. Presné číslo nie je známe. Nie všetci anjeli sú rovnakí. Každý má svoju úlohu, ktorú svedomito plní a je vždy pripravený slúžiť Bohu. Anjeli sú rozdelení do deviatich činov - stupňov, najnižšie sú anjeli, najvyššie sú serafíni. Vodcom všetkých anjelov je archanjel Michal. Z čítania Svätého Písma a životov svätých ľudí vieme, že anjeli sa mnohokrát zjavovali ľuďom, či to bolo na posilnenie pri vyznávaní Boha v prípade mučeníkov, alebo na upevnenie viery v Boha v prípade ľudí, ktorí sa snažili o duchovné napredovanie. Anjeli zvestujú Božiu vôlu, ako to bolo v prípade Bohorodičky a iných.

Boh sa dôkladne stará o svoje stvorenie, vždy a v každej dobe. **Každý človek pri krste dostáva jedného anjela, ktorý je s ním až do ukončenia jeho pozemského života.** Plní Božiu vôľu a za úlohu má viesť človeka k spáse. Modlí sa za človeka, ponúka mu dobré myšlienky, očisťuje jeho rozum od zlého, stráži ho pred útokmi zlých anjelov,

svoje krídla rozprestiera nad ním, zvestuje mu Božie pravdy, ktoré sa týkajú ľudskej spásy. Aj človek má úlohu v tomto svete, podobnú anjelskej, a to oslavovať Boha, chváliť Ho a tiež zvestovať ľuďom spasiteľné učenie nášho Pána Isusa Christa.

Človek má možnosť kedykoľvek sa obrátiť na anjela s prosbou o pomoc. Vernosť anjela spočíva v tom, že **nikdy neopustí človeka,** aj keď ten ho svojimi hriechmi odháňa od seba. Anjel odchádza od človeka len na určitý čas, počas konania hriechu a potom sa znovu vracia k nemu. Človek si nikdy nemá myslieť, že je sám. Aj keby sa nachádzal v zúfalom stave, keď ho napríklad postihnú choroby, alebo bude mať pocit, že ho nikto nepotrebuje, nikto sa oňho nestará, každý naňho zabudol, nikto ho nemá rád, nikto mu nepomôže, jeho anjel ochranca vždy stojí pri ňom. Je neviditeľný, ale je pri ňom, človek sa môže naňho obrátiť, môže sa s ním zhovárať, môže sa mu posťažovať, poprosiť ho, poďakovať mu, vyslať k nemu modlitbu, chválu a anjel z radosti, že človek si ho váži, že ho cíti pri sebe, bude mu to opätovať modlitbou k Bohu, aby Boh pomohol tomuto človeku, aby spolu s anjelom dokázali všetko preniesť, znášať, vytrpieť.

Nech každého z vás ochraňuje váš anjel ochranca.

Jerej Slavomír Hudák

S akými ľuďmi sa máme stretávať?

Nebrataj sa s hnevlivým a s prchkým človekom sa nestýkaj, aby si neprivykol na jeho chodníky a na svoju dušu nenavliekol slučku. **(Pr 22, 24-25)**

Vrabec vrabca láka do pasce, aj hriešnik na svoj obraz zaťahuje do hlbín ziel. Nestýkaj sa so zlými, nemaj náklonnosť ku klamárom, nehádaj sa s nepriateľmi, nezápas s drzými. Ak nie si pevných mravov, nestýkaj sa s človekom, ktorý je slabomyseľný; hovorím to nie preto, aby si niekým pohŕdal ako hriešnikom, ale preto, že keď sú obe strany slabé, aby ste si navzájom neublížili. Neži a neraď sa so zlými ľuďmi, aby zlozvyk nepoškvrnil tvoju čistotu, aby zlo v tebe nepremohlo dobro a závisť nemala navrch nad tvoju bezúhonnosť. **(sv. Efrém Sýrsky)**

Nič tak človeku neškodí, a zvlášť mladému, ako zlá spoločnosť. Lebo, ako stýkanie sa s dobrými je školou, v ktorej sa človek bez knihy učí kresťanstvu, teda čestnému životu, tak stretávanie sa so zlými býva príčinou úplného skazenia. (**Sv. Tichon Zadonský)**

Neži s pyšnými,ži s pokornými. Kto sa stýka s nakazenými nenávisťou a hnevlivosťou, ten sa priateli s dravým zverom. Odíď, a to čo najskôr, od ľudí, ktorým sú cudzie rozvaha a duchovné myslenie. Ak miluješ pokojný život, nestýkaj sa s tými, ktorí sa starajú len o márnosti, a ak sa náhodou medzi nimi ocitneš, správaj sa tak, akoby si tam nebol. **(sv. Anton Veľký)**

Ľahšie je si požičať zlozvyk, než predať cnosť, tak ako sa skôr nakazíš chorobou, než druhému povieš o svojom zdraví. **(sv. Teológ)**

Rastislav
arcibiskup prešovský
metropolita českých krajín a Slovenska

№ 53/2020 Prešov, 15. október 2020

Drahí duchovní otcovia, bratia a sestry v Christovi,
situácia, ktorú momentálne prežíva Slovensko i ostatný svet kvôli tzv. druhej vlne pandémie nového koronavírusu, je neradostná. Nehodlám ju nejako hodnotiť či – ako je to dnes populárne – niekomu niečo radiť. Jednu vec však chcem veľmi spraviť.
Aj keď nemôžem všetkých duchovných a veriacich Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku objať a povzbudiť osobne, chcem sa vám aspoň takýmto spôsobom poďakovať za doteraz prejavenú zodpovednosť a obetavosť – za nespočetné príklady duchovného hrdinstva, lásky a pokory. Zároveň vás chcem poprosiť, aby ste tak ako doteraz i naďalej – napriek všetkým nepriaznivým okolnostiam a obmedzeniam – slovom, ale najmä skutkom vydávali dobré svedectvo o Christovi a Jeho Cirkvi v dobe a vo svete, v ktorých žijeme.

Nemôžem tvrdiť, že v uplynulom období sa medzi našimi kňazmi i veriacimi neobjavili – tak ako i všade inde - prípady ľahostajnosti, ignorancie a nezodpovednosti. Niektorí z nás si žiaľ doteraz neuvedomili, že nie pred štátom, ale pred Bohom majú zodpovednosť za život – ten svoj, ako i svojich blízkych. Potešujúce je, že takýchto „duchovných" a „veriacich" je minimum.
Včera sme oslávili sviatok Záštity Presvätej Bohorodičky, ktorý nám i v tomto roku pripomenul, akým spôsobom reagovali na vojny a epidémie, živelné pohromy a iné nešťastia naši predkovia. Tí v Bohu a v chráme hľadali a nachádzali útočisko, povzbudenie, útechu a posilu v najkritickejších okamihoch svojho života. Robme tak aj my – na jednej strane rešpektujúc všetky odporúčania a opatrenia, ktoré na ochranu ľudského života robia predstavitelia štátnej moci, ale na druhej strane vždy pamätajúc na to, že človek má nielen telo, ale i dušu, o ktoré by sa mal starať prinajmenšom rovnocenne.

Nikomu z vás nebudem citovať odporúčania hygienikov a nariadenia vlády – tie by mali poznať a uplatňovať nielen kňazi ako duchovní správcovia cirkevných obcí, ale i všetci pravoslávni kresťania ako občania štátu. Takisto nebudem nikomu z vás radiť, ako sa máte modliť. Tak ako doteraz, i naďalej prinášajte Bohu svoje modlitby, s vierou a dôverou prosiac za skoré ukončenie pandémie, uzdravenie chorých a odpočinutie zomrelých. Osobitné modlitby venujte prosím za lekárov, zdravotníkov a všetkých tých, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľajú na boji s epidémiou. Moje každodenné modlitby sú o nich a o vás – duchovných a veriacich našej Cirkvi, aby sme spoločne vydržali túto skúšku. Pokorne prosím - pamätajte i vy na mňa vo svojich modlitbách.

Čas ukáže, nakoľko účelné a zmysluplné sú opatrenia, ktoré oddnes vstupujú do platnosti. Jedno je však isté už teraz - nie hystéria a panika, ale jedine rozum, opierajúci sa o vieru a rozvaha, čerpajúca z kresťanských hodnôt a historickej skúsenosti našich národov, na ktoré budú brať ohľad čelní predstavitelia našich štátov, môžu výrazne napomôcť skorému prekonaniu pandémie a návratu života ľudí do normálnych koľají.

† Rastislav
arcibiskup prešovský,
metropolita českých krajín a Slovenska

Viera a poslušnosť

Viera a poslušnosť, téma, ktorá sa veľakrát v Cirkvi zamieňa za hrdosť a otroctvo. Čo vlastne tieto pojmy znamenajú? Na tieto dve slová by som mohol napísať celú esej. Dobre vieme, že **viera bez skutkov je márna.** Čo to znamená? Čo z toho, že verím, keď túto vieru nepraktizujem vo vzťahu k svojim blížnym. Boha síce mám rád, ale svojho suseda nenávidím. **Ako môžem milovať Boha, keď blížneho (suseda) nemám rád?** Do popredia vystupuje nie Boh, ale moje ego, moje Ja. A tu nastupuje poslušnosť. Poslušnosť nie v zmysle otroctva, ale v zmysle počúvania, pokory. Aké počúvanie? Aká pokora? No predsa načúvanie Božieho hlasu. Pokorenie seba samého, práca na sebe samom v duchu Evanjelia a sv. Otcov. Áno. Vôbec to nie je ľahké. Vieme meniť celý svet, avšak máme problém meniť (k lepšiemu) samého seba. Psychológovia hovoria, že nikoho na svete nemôžeme zmeniť, len samého seba. **A keď sa budeme meniť my, tak sa bude meniť aj naše okolie.** V každom fungujúcom systéme (nie len) v Cirkvi je viera a poslušnosť potrebná. Skúste byť neposlušní v práci. Čo sa stane? Verte v to, že vaša práca nie je pre nikoho potrebná. Akú motiváciu budete mať? Porozmýšľajte a dajte si sami odpoveď. Veríme v Boha. OK. A veríme aj Bohu? Jemu, Jeho prikázaniam? To už, povedal by som, je istý problém. Vidíš v každom človeku Christa? Fakt? Aj v tom, ktorý ti ubližuje? Aj v tom, ktorý má inú farbu pleti, iné vierovyznanie, iný spoločenský status? A sme doma. Takéto otázky skúšky svojej viery by si mal klásť každý kresťan. A máme k tomu veľa možností z Evanjelia, prakticky všetky podobenstvá. Skús sa v nich nájsť. Kde by som mohol byť? Na ktorej strane? Poslušnosť neznamená automaticky a bez kritiky prijímať všetko. **Poslušnosť znamená počúvať učenie Evanjelia a sv. Otcov.** Zaoberať sa vecami, ktorým nerozumiem. Snažiť sa ich pochopiť nielen rozumom, ale aj srdcom. Ba dokonca aj pýtať sa svojich duchovných na tieto otázky. Oni by mali poznať alebo zistiť odpovede, ale nie svoje subjektívne názory. Názor, postoj Cirkvi. Na základe učenia Cirkvi. Čiže vedia, ktorý učiteľ, otec Cirkvi o tom hovorí a v akom kontexte. Ten kontext je tiež dosť podstatný. Veľakrát sa stretávam s citáciami vytrhnutými z kontextu. A ani jeden z učiteľov Cirkvi si nedovolil povedať: „Ja mám silnú vieru". Veľakrát sa dokonca skrývali a hovorili o sebe ako o nehodných, málo veriacich. Ale ich skutky hovorili niečo iné. Z osobnej skúsenosti viem, že toto („Ja mám silnú vieru") si dovolia dnes povedať

mnohí, čo nie je, myslím si, vôbec pokorné. Hraničí to s pýchou a hrdosťou, čo vôbec nie sú cnosti. Preto je potrebné pracovať a zväčšovať svoju vieru. Rozmnožovať talenty. Ale zároveň je potrebné uvedomovať si aj vlastnú nedokonalosť a slabosť vo vzťahu pred Bohom. K tomu nám slúži poslušnosť. Poslušnosť, keď sa budeme snažiť ísť cestami toho ktorého svätého. V duchu učenia Cirkvi. **Je to ako kuchársky recept na spasenie:** trošku viery zmiešame so štipkou ega a pridáme veľa pokory. Necháme to podusiť. Potom pridáme veľa poslušnosti a práce. Výsledkom bude dobrý kresťan. Podávame s láskou.

S láskou v Christu jerej Dušan Skonc

ZÁPASY A UTRPENIE SVÄTÉHO APOŠTOLA ANDREJA PRVOPOVOLANÉHO (Pamiatka svätca sa podľa cirkevného kalendára oslavuje 30. 11., v občianskom kalendári pripadá na 13. 12.).

Svätý Christov apoštol Andrej Prvopovolaný bol synom Žida menom Jonáš a bratom svätého apoštola Petra. Pochádzal z mesta Betsaida. Keďže pred manželským zväzkom uprednostňoval panictvo, neoženil sa. Keď sa dopočul, že svätý Ján Predchodca ohlasuje na Jordáne pokánie, všetko zanechal a odišiel za ním, aby sa stal jeho učeníkom. Keď tento ukazoval a hovoril na okoloidúceho Christa: **„Hľa, Baránok Boží“** (Jn 1, 29, 36), vtedy svätý Andrej opustil Krstiteľa a nasledoval Christa. Tak isto vyhľadal svojho brata Šimona Petra a riekol mu: **„Našli sme Mesiáša, zvaného Christos“** (Jn 1, 41) a priviedol Petra k Isusovi. Potom, keď bratia spoločne lovili ryby na brehu Galilejského mora, na Christovu výzvu: **„Poďte za mnou a urobím vás rybármi ľudí“,** Andrej zanechal siete a spolu s bratom išiel za Ním (Mt 4, 20). Bol nazvaný Prvopovolaným,

lebo nasledoval Iisusa skôr, než ostatní apoštoli. Po Christových Strastiach a Vzkriesení prijal rovnako Svätého Ducha, ktorý naň zostúpil v podobe ohnivého jazyka (Sk 2, 3). Pri losovaní misijných krajín mu boli pridelené kraje a mestá Bitýnia, Propontída, Chalkedón, Byzantion, Thrákia, Makedónia, kraje až po Čierne more a Dunaj, Thessália, Hellas, Achája, Amintin, Trapezunt, Heraklia a Amastrida.[1] Svätý Andrej poprechádzal pri ohlasovaní Christovej viery tieto mestá i krajiny, pričom všade ho čakalo množstvo útrap a strádaní, no s Božou pomocou znášal za Christa všetky príkoria.

Najväčšie muky prežil v meste zvanom Sinope, kde ho váľali a vláčili po zemi, chytajúc ho za ruky a nohy, bili polenami, hádzali doň kamene, lámali mu prsty a vyrážali zuby. Božia blahodať ho však opätovne uzdravila a vyliečila z rán. Odtiaľto sa pobral ďalej do miest a krajín - Neocézarey, Samosaty, Alany, do krajiny Abaskov, Zigov a Bosporcov. Potom sa preplavil do thráckeho mesta Byzantion, kde ohlasoval Christa ako prvý. Keď mnohých poučil, ustanovil Cirkvi presbyterov a za biskupa mesta rukopoložil Stachia. Sám však pokračoval v apoštolskej činnosti a obišiel Pont, pobrežie Čierneho mora, Skýthiu, aj obyvateľov Chersonu. Z Božej prozreteľnosti prišiel až ku rieke Dneper a nocoval pri kyjevských vrchoch. Svojim spoločníkom hovoril: **„Verte mi, že na týchto vrchoch zažiari Božia blahodať. Bude tu veľké mesto a Hospodin tu zbuduje veľa chrámov, aj osvieti svätým krstom celú ruskú zem."** Keď vystúpil na vrchy, požehnal ich a vztýčil kríž, aby predzvestoval, že tunajší národ prijme vieru od jeho apoštolskej katedry v Byzantione. Idúc vyššie, dostal sa až na miesto, kde dnes stojí Veľký Novgorod. Potom navštívil Rím a vrátil sa do gréckeho kraja Epir. Po príchode do Thrákie povzbudzoval kresťanov a ustanovoval im biskupov a vedúcich. Prejdúc mnohými krajmi, prišiel na Peloponéz, do achájskeho mesta Patra, kde prebýval u váženého muža menom Sosij. Apoštol tohto človeka uzdravil a následne obrátil ku Christovi celé mesto. Vtedy uverila aj Maximilla, žena miestodržiteľa Egeáta Anfipáta, ktorá bola takisto uzdravená z choroby skladaním Andrejových rúk, ako aj miestodržiteľov brat Stratoklij a mnohí iní.

Zúrivý Egeát dal svätého apoštola zatknúť a zavesiť na kríž, o čom achájski presbyteri a diakoni píšu takto: „**My, všetci presbyteri a diakoni Cirkvi Achája, píšeme o utrpení svätého apoštola Andreja, ktoré sme videli na vlastné oči. Všetkým Cirkvám, ktoré sa nachádzajú na východe i západe, na juhu i na severe. Pokoj vám, aj všetkým veriacim v jediného Boha, dokonalého v Trojici, pravého, nerodeného Otca, pravého rodeného Syna, pravého Ducha Svätého, ktorý vychádza z Otca a spočíva na Synovi. Tejto viere sme sa naučili od svätého Andreja, apoštola Iisusa Christa, ktorého utrpenie sme bezprostredne videli a popíšeme ho."**

Udialo sa to takto. Po svojom príchode do mesta začal miestodržiteľ nútiť veriacich, aby priniesli obeť modlám. Apoštol sa pokúsil miestodržiteľa odvrátiť od uctievania klamných bohov a predostrieť mu Tajomstvo Kríža: „**Ó, keby si zatúžil poznať tajom-**

[1] Pre orientáciu môžeme zjednodušene uvedené mestá a kraje situovať na územia dnešných štátov - Turecka, Grécka, Talianska, Bulharska, Rumunska, Macedónska, Albánska, Ukrajiny, Ruska, Gruzínska, Abcházska. Najstarší predkovia Slovanov sa z uvedených oblastí neskôr pri sťahovaní národov presúvali do Karpatskej kotliny, na územia Panónie a Veľkej Moravy.

stvo Kríža – ako Stvoriteľ ľudského pokolenia zo svojej lásky k nám dobrovoľne pretrpel muky na Kríži, pretože On poznal aj čas svojho utrpenia, aj prorokoval o svojom trojdňovom Vzkriesení. A keď s nami sedel na Poslednej večeri, hovoril o svojom zradcovi, hovoriac o budúcnosti, ako o minulosti, aj dobrovoľne išiel na to miesto, kde mal byť vydaný do rúk Židov... Tento (druh) popravy je Tajinou ľudskej obnovy, ... spása vykonaná skrze Kríž. Prvý človek voviedol (do sveta) smrť skrze drevo priestupku (1 Mjž 2, 16-17) **a pre ľudský rod bolo potrebné, aby bola smrť zničená skrze drevo utrpenia. A ako prvý človek, ... bol stvorený z čistej zeme, tak náležalo, aby sa z čistej Panny narodil Christos, dokonalý človek, ... a zároveň... Boží Syn, ktorý stvoril prvého človeka, aby opäť navrátil večný život, ktorý všetci ľudia stratili. A ako prvý človek zhrešil, keď vystrel (svoje) ruky k stromu poznania dobra a zla, tak pre spásu ľudí bolo náležité, aby Boží Syn vystrel svoje ruky na Kríži kvôli nezdržanlivosti ľudských rúk, a (aby) za sladký pokrm zo zakázaného stromu okúsil horkú žlč** (Ž 68, 22 – podľa LXX; Mt 27, 34. 48)."

O Tajomstve Eucharistie hovoril apoštol takto: **„Ja prinášam každodenne jedinému, pravému a všemocnému Bohu nie dym kadidla, ani mäso volov, ani krv kozlov, ale nepoškvrneného Baránka, ktorý bol prinesený ako obeť na oltári Kríža. Všetci veriaci ľudia prijímajú účasť na Jeho najčistejšom Tele a okusujú Jeho Krv, predsa však Tento Barán ok zostáva úplným a živým, hoci sa skutočne prebodáva... Súc zabitý žije, a súc obetovaný i zakúšaný zostáva úplný vo svojom Kráľovstve."**

Aj potom, čo bol Andrej uväznený, neprestával poučovať národ, ktorý k nemu prichádzal, a vyzýval všetkých k trpezlivému a radostnému prijatiu útrap za Christa: „**Ak aj je nutné báť sa múk, tak len tých, ktoré nemajú konca. Ľudské hrozby a vyhrážky sú podobné dymu – keď sa objavia, z ničoho nič sa tratia."** Keďže bol svätý apoštol vytrvalý vo vyznávaní Christa, miestodržiteľ prikázal, aby ho traja kati palicovali dovtedy, kým sa nevystriedajú sedem ráz. Potom ho opäť priviedli k Egeátovi, ktorému smelo povedal: **„Ja som služobník Christovho**

Kríža a túžim po smrti na kríži." Tak prikázal rozhnevaný miestodržiteľ zavesiť svätého Andreja na kríž. Keď prišiel na miesto, kde mal byť ukrižovaný, uvidel pripravený kríž a zvolal mocným hlasom: **„Raduj sa, Kríž, posvätený Christovým Telom a ozdobený Jeho údmi ako perlami! Kým nebol na tebe ukrižovaný Hospodin, vzbudzoval si v ľuďoch hrôzu, no teraz ťa milujú a prijímajú s túžbou, lebo vedia, akú v sebe skrývaš radosť, aj aká je za teba odmena... Prijmi ma s veselosťou, lebo som učeník Toho, ktorý bol na tebe povýšený... Vezmi ma spomedzi ľudí a zver ma môjmu Učiteľovi, aby ma skrze teba prijal Ten, ktorý ma skrze teba vykúpil."**

Toto hovoriac, zobliekal zo seba svoje rúcha a podával ich mučiteľom. Tí ho zodvihli na kríž a priviazali mu ruky i nohy. Miestodržiteľ ho totiž nechcel pribiť klincami, aby neumrel rýchlo, ale aby vytrpel čo najväčšie muky. Okolo neho stál veľký zástup, okolo 20 tisíc ľudí. Medzi nimi bol aj Egeátov brat menom Stratoklij, ktorý volal spoločne s národom: **„Nespravodlivo trpí taký svätý muž."** Apoštol aj z kríža posilňoval veriacich a povzbudzoval ich, aby znášali dočasné muky, lebo žiadne mučenie nezaváži v porovnaní s večnou odmenou. Následne sa celý národ vybral k Egeátovmu domu, zvolávajúc a hovoriac: **„Je nepatričné, aby svätý a čestný človek, dobrý, ušľachtilých mravov, krotký i premúdry učiteľ takto trpel. Ale je potrebné sňať ho z kríža, lebo on, visiac už druhý deň na kríži, neprestáva vyučovať pravdu."**

Vtedy sa miestodržiteľ zľakol zástupu a vybral sa s nimi, aby Andreja sňali z kríža. Apoštol však namietal: **„Neprajem si, pokiaľ žijem, aby som bol sňatý ..., lebo už vidím svojho Kráľa, už sa Mu klaniam, už stojím pred Ním."** A skutočne, keď ho sluhovia chceli zvesiť z kríža, nemohli sa k nemu priblížiť. Aj iní, ktorí sa ho snažili

odviazať, nemohli, lebo ich ruky sa stávali nevládne. Potom zvolal svätý Andrej mocným hlasom: **„Hospodine, Iisuse Christe! Nedopusť, aby som bol sňatý z kríža, na ktorom som zavesený pre Tvoje meno, no prijmi ma, môj Učiteľ, ktorého som si zamiloval, ktorého som poznal, ktorého vyznávam, ktorého túžim vidieť, skrze ktorého som sa stal tým, čím som! Hospodine, Isuse Christe, prijmi môjho ducha v pokoji, lebo už mi nastal čas prísť k Tebe a uzrieť Ťa, po ktorom tak veľmi túžim! Prijmi ma, dobrý Učiteľ, a nedovoľ, aby som bol sňatý z kríža skôr, než prijmeš môjho ducha!"**

Keď to hovoril, ako blesk z neba ho zasiahla žiara, ktorú všetci videli, a žiarila okolo neho tak silno, že porušiteľné ľudské oko nebolo schopné na ňu hľadieť. Toto nebeské svetlo žiarilo okolo neho asi pol hodiny, a keď jas prestával, svätý apoštol vypustil ducha a odišiel, aby predstúpil pred Hospodina. Keď Maximilla pochopila, že svätý Andrej zosnul, s veľkou úctou sňala jeho telo, pomazala ho drahocennými vonnými masťami a položila do svojho vlastného hrobu. Rozhnevaný Egeát sa plánoval pomstiť národu i verejne popravovať tých, čo sa mu vzopreli. Avšak v tej chvíli naň zaútočil démon a ním mučený zomrel miestodržiteľ uprostred mesta. Jeho brat Stratoklij ho prikázal pochovať, no netúžil po ničom z jeho majetku, hovoriac: **„Nedopusť, môj Hospodine, Iisuse Christe, aby som sa dotkol čohokoľvek z pokladníc môjho brata, žeby som sa nepoškvrnil jeho hriechom, lebo on, milujúc márnivý majetok, odvážil sa zabiť Hospodinovho apoštola."**

Toto sa udialo v posledný novembrový deň, v Acháji, v meste Patra, kde až podnes získavajú ľudia na príhovory apoštola mnohé dobrodenia. Bázeň spočívala na všetkých a nebolo nikoho, kto by neveril v nášho Spasiteľa, Boha, ktorý chce všetkých spasiť a priviesť k poznaniu pravdy (1 Tim 2, 4), ktorému nech je sláva na veky vekov. Amiň.

Po mnohých rokoch boli ostatky svätého apoštola Andreja prenesené na príkaz veľkého cisára Konštantína do Konštantínopola a uložené v chráme svätých apoštolov. ***Na príhovor Tvojho apoštola, Christe, Bože, upevni svojich verných v pravoslávi a spas nás. Amiň.***

Zdroj: Životy svätých podľa sv. Dimitrija Rostovského. Dostupné na Internete: https://azbyka.ru/otechnik/Dmitrij_Rostovskij/zhitija-svjatykh/1059

Spracoval: ***Jerej Mgr. Peter Dobrík***

Ako dosiahnuť spásu

Vaša spása a vaša záhuba spočíva vo vašom blížnom. Vaša spása závisí od toho, ako sa správate k svojmu blížnemu. **(sv. Nikon Optinský)**

NEZNÁMY ZNÁMY JEROSCHIMONACH SERGEJ (ČETVERIKOV) (III)

Aktívna činnosť otca Sergeja Četverikova v Ruskom študentskom pravoslávnom hnutí a taktiež jeho pokora a usilovnosť sa stali vzorom slúženia Rusku a Cirkvi pre ľudí, ktorí stratili svoju vlasť. Keďže monastierský život mu bol blízky, medzi rokom 1935 až 1938 viackrát navštívil Valaámsky monastier. Tam v tichosti, ďaleko od svetskej márnosti, mohol spokojne pracovať na duchovnom a literárnom poli. **Od 2. júla 1937 do 1. júna 1938 žil vo Valaámskom monastieri a pracoval nad knihou o starcovi Paisijovi Veličkovskom.**

V decembri 1939 sa začala evakuácia Valaámskeho monastiera. Kvôli bombardovaniu ostrova sovietskym letectvom sa 6. februára 1940 po zamrznutom ľade Ladožského jazera pohla výprava na saniach smerom k fínskym hraniciam. Kolóna po ľade v neprehľadnej tme a treskúcom mraze nadránom došla k pevnine a mestu Landenpochli. Cestou zamrzlo 12 mníchov a 193 mníchov dokázalo zdolať cestu vrátane otca Sergeja Četverikova.

V roku 1941 sa nakoniec otcovi Sergejovi podarilo dostať do Bratislavy k svojmu synovi Feodosijovi, ktorý bol tak ako pred 16 rokmi, vedúcim bratislavskej vodárne.

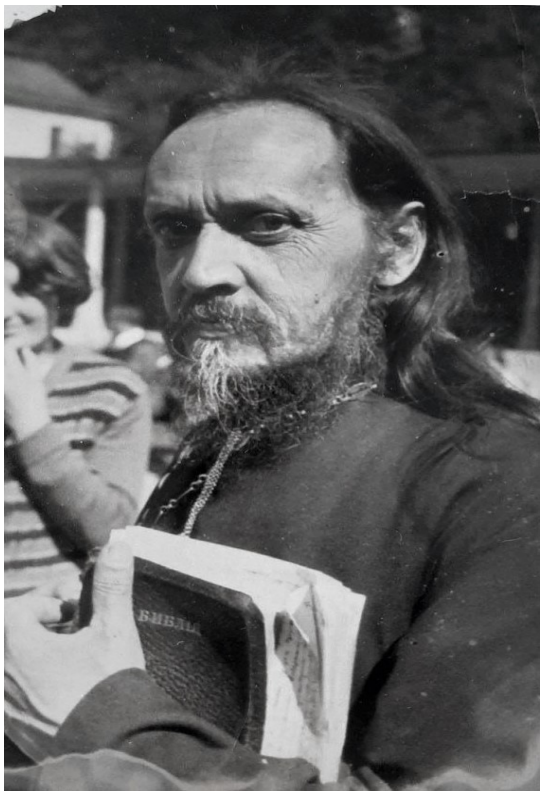

Otec Sergej prežil v dome svojho syna až do svojej smrti, odkiaľ v podstate nikde nevychádzal.

Jediný raz odišiel z domu v lete 1942, aby pobudol v monastieri ctih. Jova Počajevského v Ladomirovej v Karpatoch. Tam bol postrihnutý do veľkej schimy a stal sa schimonachom. Neskôr sa Feodosijov dom stal pre neho monastierom a izba kéliou. Pritom však jeho život nebol v ztvore. Jeho vnučka, pani Elena spomínala, že dedko bol vždy oblečený do čiernej riasy, rád sa prechádzal po ovocnom sade. Často k nemu prichádzali rôzni ľudia, niekto na spoveď, niekto po radu alebo požehnanie.

Otec Sergej na Slovensku bol úzko spätý s monastierom ctih. Jóva Počajevského. V určitom zmysle sa monastier ctih. Jóva Počajevského v Ladomirovej stal centrom Ruskej pravoslávnej Cirkvi

v zahraničí, v podstate jediným miestom v Európe, odkiaľ sa šírilo pravoslávne tlačené slovo po všetkých farnostiach ruskej diaspóry.

Začiatkom roku 1947 prišla pozvánka z moskovského patriarchátu, v ktorej o. Sergejovi bola ponúknutá možnosť učiť v Moskovskej duchovnej akadémii. Ponuku zo zdravotných dôvodov odmietol. Jeho vnučka, pani Elena nám potvrdila, že dedko posledné roky jednoducho „odmietal žiť", odišiel do vnútorného zátvoru. Postupne upadal, neriešil svetské záležitosti, v podstate nič nejedol. V novembri 1944 napísal svoj závet. **Poslednýkrát vydýchol dňa 29. apríla 1947.** Bol oblečený v mníšskom oblečení. **Pohreb sa konal v kaplnke pri cintoríne Slávičie údolie. Tam je aj pochovaný.**

Keď sa približoval koniec jeho pozemského života, navštívila ho jeho príbuzná. On jej povedal: „ja dnes zomriem". Ona ho začala povzbudzovať a presviedčať o tom, aby ešte požil. Vtedy jej otec Sergej povedal: **„Zvláštni ste vy ľudia! Vy si myslíte, že umierať je strašné!".** Po dvoch hodinách otec Sergej zosnul v tichosti a bez utrpenia.

K zosnutiu o. Sergeja z Valaámského monastiera napísali nasledovné: „Zosnul slávny protojerej o. Sergej Četverikov, prebývajúci v našom bratstve. Pred niekoľkými rokmi prijal postrih do veľkej schimy s rovnakým menom Sergej. Žil u nás vo Valaáme 20 mesiacov a zanechal po sebe svetlú a nezabudnuteľnú pamiatku".

Drevený náhrobný kríž si dal o. Sergej vyhotoviť ešte počas života, ktorý v roku 1970 bol nahradený mramorovým pomníkom. Drevený náhrobný kríž sa v súčasnosti nachádza v pravoslávnom chráme v obci Medvedie.

Vičnaja jemu pamiať!

Jerej Mgr. Marián Derco, PhD.

P.S. o. Sergej Četverikov napísal veľmi zaujímavú stať s názvom: **„Ako vychovať a zachovať u detí vieru v Boha".** Je preložená do slovenčiny. V prípade záujmu o túto stať kontaktujte nás na e-mail: marian.derco@gmail.com

Отъ великаго до смишного - один шагъ.
Отъ высокаго до низкаго - одна ступень.
Отъ счастия до бидствия - один скачекъ.
Отъ жизни до смети - один мигъ.
Отъ человика до скота - онин грихъ.
Отъ земли до неба - один вздохъ.
Отъ гриха до спасния - одна слеза.
Отъ зла до добра - одно желание.
Отъ времени до вичности- одна жизнь.

Protojerej Sergej Četverikov

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Oslavy sviatku sv. Ľudmily v chráme sv. Nikolaja v Koteľnikách

V utorok **29. septembra 2020** sme **v chráme sv. Nikolaja v Koteľnikách**, Predstaviteľstve Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve, **slávili pamiatku sv. Ľudmily, kňažnej českej.** V predvečer sviatku slávnostné vsenočné bdenie viedol archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi v Moskve v spoluslúžení miestneho duchovenstva.

V samotný deň sviatku sv. Liturgiu slúžil Jeho vysokopreosvietenosť Dionisij, metropolita voskresenský, prvý vikár patriarchu moskovského a celej Rusi. Spolu s ním slúžil preosvietený Antonij, biskup moravičský, predstaviteľ Srbskej pravoslávnej cirkvi pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi v Moskve, archimandrita Serafim (Šemjatovský) a prot. Daniil Andrejuk, predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v Amerike, pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi, archimandrita Alexander (Kotov), sekretár Predstaviteľstva Srbskej pravoslávnej cirkvi v Moskve, prot. Oleg Jegorov, arcidekan Pokrovského blahočinija, prot. Igor Jakimčuk, sekretár Oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského patriarchátu pre medzipravoslávne vzťahy, protojerej Sergej Zvonariov, správca chrámu Všetkých svätých na Kuliškách, jeromonach Alexander (Haluška), sekretár Predstaviteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Moskve, jerej Joan Ignatov, klerik Novospasského stavropigiálneho monastiera, diakon Nikolaj Kuznecov, diakon Vladislav Sokolov a diakon Dimitrij Serov.

Na bohoslužbe boli tiež prítomní zástupca ministra kultúry Ruskej federácie A. Manilova, predseda pozorovacej komisie Jelizavetinsko – Sergijevskej vzdelávacej spoločnosti A. Gromov, zástupca veľvyslanca Slovenskej republiky p. Mária Juríková, predseda Komisie štátnej dumy Ruskej federácie pre rozvoj občianskej spoločnosti a pre otázky spoločenských a náboženských zväzov S. Gavrilov.

Množstov žien nosiacich meno sv. Ľudmily sa v tieto dni modlilo na bohoslužbách a takto si uctili svoju nebeskú ochrankyňu. V tento deň boli tiež slúžené akafisty sv. Ľudmile o 15.00 a 18.00 h.

Sv. Liturgia v chráme Voskresenija Slovuščeho v Danilovskej slobode

V sobotu **26. septembra 2020** archimandrita Serafim (Šemjatovský) predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi v Moskve slúžil sv. Liturgiu v chráme Voskresenija Slovuščeho v Danilovskej slobode. Sv. Liturgiu viedol Jeho Vysokopreosvietenosť Iliarion, metropolita volokolamský, predseda Oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského patriarchátu.

Pracovné stretnutie Synodálneho oddelenia pre prácu s mládežou na zastupiteľstve našej Cirkvi v Moskve

V pondelok **14. septembra 2020** v chráme sv. Nikolaja v Koteľnikách v Moskve sa s požehnaním Jeho Vysokopreosvietenosti Serafima, biskupa istrinského, predsedu Synodálneho oddelenia pre prácu s mládežou uskutočnilo **pracovné stretnutie** spolupracovníkov tohto oddelenia - jereja Vasilija Rodionova a Andreja Vladimiroviča Petrosjanca, vedúceho mládežníckeho hnutia „Vmeste – na – planete“ s archimandritom Serafimom (Šemjatovským) predstaviteľom Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi v Moskve.

Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve

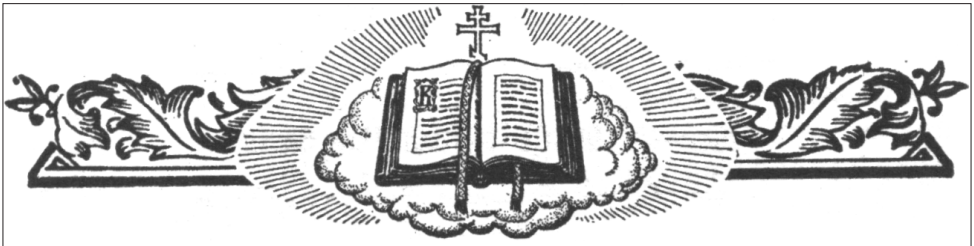

„ NECH SKÚMA ČLOVEK SÁM SEBA“
(Výklad podľa sv. Jána Zlatoústeho)

„Nech skúma človek sám seba, a tak nech je z chleba a pije z kalicha “ (1Kor 11, 28).

Prečo apoštol povedal tieto slová, keď hovoril o inom? Pavol obvykle rozmýšľa nielen o tom, čo je hlavným predmetom reči. Ak sa reč dotýka aj iného, vykladá dôkladne aj to, zvlášť, ak sa jedná o veci, ktoré sú tiež veľmi nevyhnutné a naliehavé. Keď hovoril o manželstve a v reči sa dotkol sluhov, tak aj o nich hovoril veľmi silno a podrobne. Keď hovoril o tom, že sa netreba súdiť na súdoch a vo svojom poučení sa dotkol chamtivosti, povedal mnohé aj o nej. To isté robí aj teraz. Hovoriac o prijímaní, považoval za potrebné podrobne vysvetliť aj túto vec, ako tiež dôležitú. Preto vo svojej reči o prijímaní vzbudzuje strach a dokazuje, že hlavné blaho spočíva v tom, aby sa k prijímaniu a iným sviatostiam pristupovalo s čistým svedomím. Nie je spokojný s tým, čo už povedal, preto dodáva nasledujúce: **„Nech skúma človek sám seba“.** To isté hovorí aj v druhom liste: **„Skúmajte“** (2Kor 13, 5), a nie tak, ako to robíme my, viac v súlade s obdobím, než s duševným rozpoložením. My sa snažíme nie o to, aby sme pristúpili pripravení, očistení od všetkého zlého, so zbožnosťou, ale aby sme pristúpili na sviatok a vtedy, keď pristupujú iní.

Pavol hovorí ináč. On pre pristúpenie k sviatostiam a prijímaniu pozná iba jeden čas, keď je čisté svedomie. Ak si nesadáme k stolu a nejeme, keď trpíme horúčkou a prívalom zlých štiav, aby sme sa nevystavili smrti, o to viac by sme sa nemali dotýkať tejto hostiny s nesprávnymi, nemravnými prianiami, ktoré sú horšie ako horúčka. Pod nesprávnymi a nemravnými prianiami chápem tak tie telesné, ako aj chamtivosť, hnev, pamätanie si zlého a vôbec všetky nesprávne náklonnosti. Pristupujúci sa od toho všetkého musí očistiť a až potom sa tej čistej obety dotýkať. Nie ledabolo, lenivo, ako keby z donútenia pristúpiť kvôli tomu, že je sviatok. Na druhej strane, keď je skrúšenie a pripravenosť, netreba to odkladať len preto, že nie je sviatok. Sviatkom je konanie dobrých skutkov, zbožnosť duše a prísnosť života. Ak toto máš, vždy môžeš sviatkovať a vždy pristúpiť. Preto apoštol hovorí: **„Nech každý seba skúma, a tak nech je z chleba a pije z kalicha“.** Káže skúmať nie jeden druhého, ale seba samého, organizovať si svoj vlastný súd bez publicity a usvedčenie bez svedkov.

Zdroj: http://bible.optina.ru/new: 1kor:11:28

„ABY SOM SA NEPOVYŠOVAL... “
(Výklad podľa sv. Jána Zlatoústeho)

„Preto, aby som sa nepovyšoval, bol mi daný do tela osteň, satanov posol, aby ma bil, aby som sa nepovyšoval “ (2Kor 12, 7).

Viem, že to niektorí považujú za telesnú slabosť. No nie je to tak. **Satanovým poslom** nazýva ľudí, ktorí proti nemu broja, pretože satan je hebrejské slovo a znamená: protivník (odporca). Preto Pavol nástroje diabla a ľudí, ktorí mu slúžia, nazýva jeho poslami. Pýtate sa, prečo je tam pridané: **do tela?** Preto, lebo telo bolo vystavené bičovaniu, no duša bola ľahká, povzbudzovaná nádejou na budúce blahá. Intrigy jeho neprajníkov sa jeho duše nedotýkali a jeho myslenie neničili, zasahovali iba telo. Tá vojna nemohla preniknúť do jeho vnútra. Pretože jeho telo bolo trýznené, bičované, spútavané – spútať dušu nebolo možné, – preto hovorí: **„bol mi daný do tela osteň, satanov posol“,** narážajúc na pokušenia, súženia, prenasledovania.

Zdroj: http://bible.optina.ru/new: 2kor:12:07

Preložil z ruského jazyka: ***prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.***

Pravoslávna cirkev v Poľsku buduje monastier

Drahí bratia a sestry! Napriek absentujúcej sociálne interakcii nezabúdajme, že všetko je v Božích rukách. Aj keď sa pred nami dočasne zavreli dvere našich chrámov, my nezatvárajme pred Bohom naše srdcia, pamätajúc na slová zo Sv. Písma: ...„pokoj vám“ a „nebojte sa“, ktoré povedal samotný Isus Christos. S láskou a milosrdenstvom vnímajme prosby a potreby našich milovaných bratov a sestier.

Obraciam vašu pozornosť na jeden nádherný a podmaňujúci monastier, kde človek nachádza pokoj, modlitbu a útechu vo svojich trápeniach.

Pravoslávny ženský monastier Pokrova Presvätej Bohorodičky v Turkowiciach, v ktorom momentálne prebiehajú stavebné práce nového chrámu a novej monastierskej budovy, sa nachádza v juhovýchodnej časti Poľska v Lublinsko-chelmskej eparchii. Aj keď história monastiera siaha oveľa hlbšie, bol založený začiatkom 20. storočia (1903) a na jeseň r. 2008 bol znovu otvorený. Nachádza sa tu zázrakmi preslávená **Turkowická ikona Presvätej Bohorodičky** (deň sviatkovania - 15. júl). **Zvláštnym spôsobom Bohorodička chráni monastier so sestrami a načúva modlitbám bezdetných manželských párov,** ktoré sa vďaka modlitbám pred turkowickou ikonou dočkali potomstva. **Ďalšou svätyňou tohto monastiera je čiastočka svätých ostatkov prepodobnej Paraskevy Turkowickej,** ktorá ako jedna zo sestier v monastieri prinášala svoju službu Bohu aj ľuďom. Pôsobila tu

4 roky (1912 – 1915). Dnes je uctievaná ako prepodobnoispovedníčka Paraskeva a novovybudovaný chrám, prvý a zároveň jediný svojho druhu, bude zasvätený práve jej.

Monastier sa nachádza na okraji malebnej poľskej dedinky obklopenej prírodou. Jeho polohu si vybrala samotná Presvätá Bohorodička. Dnes sa v monastieri v Turkowiciach modlí a pracuje 10 sestier. Tie žijú skromne a jednoducho, prevažne sa venujú prekladateľským a publikačným činnostiam, písaniu ikon a výrobe vlastných produktov. Ale žijú aj z darov veriacich, vďaka čomu mohli na jar 2019 začať úsilie o rozšírenie monastiera, nakoľko priestoru pre správne fungovanie monastiera je v súčasnosti málo.

Turkowický monastier je tiež jediným miestom v Poľsku, kde počas všetkých bohoslužieb znie **najstarší spev pravoslávnej Cirkvi - tradičný byzantský spev.** Môžeme ho nazvať aj miestom neustálej modlitby za nás všetkých, svetlom, záštitou a duchovným prístavom nie len pre domácich, ale aj pre slovenských veriacich, nakoľko vždy s radosťou a s láskou často prijíma ľudí aj z nášho kraja.

Na znak srdečného poďakovania Bohu, Presvätej Bohorodičke a sestrám za ich modlitby, lásku a dobrotu, ktorými nás vždy obdarúvajú a za dar poznať tento monastier, sme sa im rozhodli pomôcť. Pre správne fungovanie monastiera je totiž nevyhnutná priestranná budova s dostatočným počtom izieb (kélií) a pracovní (napr. ikonografickej, krajčírskej a iných), väčšia jedáleň, ubytovanie pre pútnikov, a tiež malá cerkovka. Napriek neľahkej dobe a osobným problémom a trápeniam sa s veľkou nádejou a vierou obraciame aj na vás, drahí bratia a sestry, s prosbou o pomoc pre toto sväté miesto. Doprajme našimi darmi, či už finančnými alebo formou modlitby, sestrám trochu podpory a spolupatričnosti, pretože v každom svä-

tom diele je Dobrotivý Boh, ktorý nás nikdy neopúšťa, ale pozýva k Sebe aj takýmto spôsobom. Buďme preto vnímaví ku všetkému dobrému a spásonosnému.

Mgr. Lenka Havajová, spoluorganizátorka zbierky

Webová stránka monastiera: https://monasterturkowice.pl/
Aktuálne informácie o výstavbe: https://monasterturkowice.pl/rozbudowa-monasteru/,
https://zrzutka.pl/k369b5
Facebook: https://www.facebook.com/turkowice.monaster

Zosnul čiernohorsko-prímorský metropolita Amfilochije

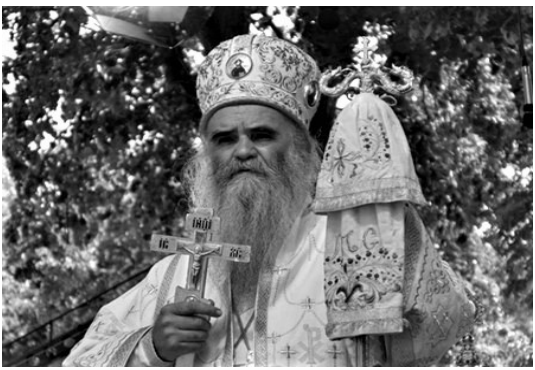

Dňa 30. októbra 2020 o 8:22 ráno, po prijatí svätého Tela a Krvi Isusa Christa, vo veku 82 rokov odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi čiernohorsko-prímorský metropolita Amfilochije, významná osobnosť Srbskej pravoslávnej cirkvi a duchovný vodca pravoslávneho ľudu v Čiernej Hore.

Súčasný srbský patriarcha Irinej povedal: „Dnešný deň je jedným z najsmutnejších pre našu Cirkev. Veľká strata a veľký žiaľ. Do večnosti odišiel veľmi dobrý človek a vynikajúci teológ. Dnes náš národ prišiel o veľkú osobnosť."

Telesné pozostatky metropolitu Amfilochija boli v piatok 30. októbra 2020 prevezené z Podgorice do monastiera Cetinje, kde sa slúžila panychída za jeho nesmrteľnú dušu. V sobotu 31. októbra 2020 boli prevezené do katedrálneho chrámu Christovho Zmŕtvychvstania v Podgorici, kde sa s ním prišli rozlúčiť kresťania z Čiernej Hory aj zo zahraničia. V nedeľu 1. novembra 2020 bol po svätej liturgii pochovaný srbským patriarchom Irinejom za účasti ďalších biskupov, duchovenstva a veriacich v krypte katedrálneho chrámu v Podgorici, ako si to želal.

Nech Boh dá svojmu služobníkovi, metropolitovi Amfilochijovi, večné odpočinutie vo svojom Kráľovstve.

Blažennyj pokoj i vičnaja pamjať!

Zdroj: https://www.pravoslavnekrestanstvo.sk/spravy-a-informacie/zosnul-metropolita-amfilochije/

Spracoval Juraj Zozuľak

Archeológovia našli pečať novgorodského arcibiskupa Teoktista

V septembri 2020 v oblasti novgorodského kremľa bádatelia **našli pečať biskupa,** kanonizovaného za svätého, **ktorý žil v 13. storočí.**

Členovia archeologickej expedície Moskovskej štátnej univerzity po dlhoročnom výskume vo Veľkom Novgorode **odhalili pečať arcibiskupa Teoktista,** - uvádza agentúra Interfax. Ako uvádzajú archeológovia, artefakt pochádza z rokov 1300 - 1308. Podobné olovené pečate, ktoré sa nazývali buly, boli používané na potvrdenie najdôležitejších dokumentov v časoch starej Rusi.

Arcibiskup Teoktist bol Ruskou pravoslávnou cirkvou Moskovského patriarchátu kanonizovaný za svätého v súvislosti so zázrakmi, ktoré sa udiali pri jeho svätých ostatkoch. Hrobka s ostatkami svätca sa nachádza v katedrálnom chráme sv. Juraja v Novgorodskom monastieri.

Archeológovia počas prác na nálezisku našli desaťtisíce rôznych predmetov. Medzi hlavné nálezy patrí **vosková kniha z 11. storočia - Novgorodský Žaltár,** ktorej objav podľa miesta a datovania naznačuje, že práve v tejto časti mesta sa nachádzala škola, ktorú založil knieža Jaroslav Múdry v roku 1030.

Zdroj: https://spzh.news/ru/news/74276-arkheologi-nashli-pechaty-novgorodskogo-arkhijepiskopa-feoktista

Spracoval prot. Vasyľ Kuzmyk

30. púť zo Stropkova do Ladomirovej

Tridsať rokov v živote človeka je neuveriteľne dlhý čas, ale keď sa nejaké podujatie koná tridsať rokov po sebe, tak možno hovoriť o veľmi rešpektovanej pravidelnej udalosti. Na Slovensku nemáme veľa pravoslávnych pútnických miest, ale bývalý Monastier prep. Jova Počajevského v Ladomirovej, ktorý v 20. rokoch minulého

storočia najviac pomohol pravoslávnej misii na Prešovskej Rusi, je bezpochyby tým najväčším. Ladomirovú môžeme nazvať kolískou obnovy sv. Pravoslávia na Slovensku a tradíciu organizovania soborných bohoslužieb na počesť Usiknovenija hlavy sv. Jána Krstiteľa, ktorého čiastočka čestnej hlavy sa v tunajšom chráme nachádza dodnes, založili ešte mnísi počas existencie monastiera. Už v čase tvrdého komunizmu tu miestni duchovní zo soboty na nedeľu na počesť tohto sviatku organizovali celonočné bdenia, ktoré boli v našom národe veľmi obľúbené. Nečudo, že sa **v roku 1990 skupinka pravoslávnych mládežníkov zo Stropkova rozhodla putovať na toto sväté miesto takmer 20 km, aby svojou námahou vzdali úctu Bohu a sv. Jánovi Krstiteľovi**, a potom sa spolu s ostatnými veriacimi zúčastnili na tradičnom celonočnom bdení. Táto ich iniciatíva nabrala taký rozmer, že **po tridsiatich rokoch putovalo zo Stropkova do Ladomirovej takmer 200 pútnikov,** aj keď sa do poslednej chvíle nevedelo, či sa púť kvôli rôznym obmedzeniam uskutoční.

S blahoslovením Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska, sa **12. septembra 2020** stretlo niekoľko desiatok veriacich v pravoslávnom chráme Položenia rizy Presvätej Bohorodičky v Stropkove na sv. Liturgii, ktorou tradične začína púť do Ladomirovej. Tradičné boli aj chutné raňajky, ktoré všetkým pripravili stropkovské ženy. Čo však bolo netradičné, ale veľmi poučné, bola prednáška otca prof. ThDr. Jána Zozuľaka, PhD. o živote starca Efréma Arizonského. Ešte pred ňou však hlavný organizátor púte brat Jozef Jurčišin privítal a predstavil otca Jána ako hlavného iniciátora prvej púte zo Stropkova do Ladomirovej. Otec Zozuľak na začiatku prednášky povedal: ***„Aj keď sa to nezdá, ale prvá púť, ktorú sme robili a táto v poradí tridsiata, majú veľa spoločného. Totiž predtým ako sme sa rozhodli putovať peši do Ladomirovej, išli sme s krížom na naše pútnické miesto a miesto taktiež bývalého pravoslávneho monastiera na Bukovej hôrke. Kríž, ktorý sme tam postavili, však vydržal iba niekoľko dní, lebo ho naši neprajníci spálili a pravoslávi veriaci mali zakázaný prístup na Bukovú hôrku. Preto sme sa rozhodli putovať na čisto pravoslávne miesto bývalého monastiera v Ladomirovej. Spoločným menovateľom prvej a tohtoročnej púte je teda strach. Vtedy strach z gréckokatolíkov a teraz strach z koronavírusu. Ale rovnako ako vtedy, verím, že aj teraz tento strach prekonáme.“*** Ďalej otec Ján veľmi pekne hovoril o živote starca Efréma Arizonského. Spomínal jeho mladosť, život na Svätej Hore Athos, igumenstvo v monastieri Filoteu, obnovovanie mnohých monastierov na Svätej Hore, jeho cestu do USA, stavbu monastiera v Arizone a v ďalších častiach Spojených štátov. Všetky informácie o starcovi Efrémovi doplnil vlastnými svedectvami a rozprávaním svojho duchovného otca, ktorý bol duchovným dieťaťom starca Efréma. Ako krásny príklad pre našu snahu vybudovať monastier na Slovensku otec Ján povedal, že starec Efrém vždy kladol dôraz na potrebe modlitby a jedine za jej pomoci sa mu podarilo postaviť monastiere za ešte ťažších podmienok, aké máme u nás.

Duchovne poučení sme sa pomodlili moleben za putujúcich, ale ešte pred ním miestny duchovný správca prot. Pavol Bobák slúžil panychídu za prot. Petra Cupera, ktorý nás, ako povedal organizátor púte Jozef Jurčišin, „presne pred 10 rokmi na-

posledy odprevádzal na jubilejnú 20. púť do Ladomirovej." Brat Jozef tiež všetkých informoval, že so sebou ponesieme aj viacero svätýň, medzi nimi napríklad náhrobný kríž významného ruského emigranta jeroschimonacha Sergija Četverikova, mošči prep. Jóva Počajevského, ikonu, ktorú dal ikonopiscovi Vasiľovi Lakatovi napísať bohoslovec Matúš Skisľák na počesť 30. výročia púte zo Stropkova do Ladomirovej a ďalšie.

Po spoločnej fotografii sme na túto jubilejnú púť vyrazili za spevu duchovných piesní. Aj keď bola zo strany organizátorov vyjadrená prosba, aby sme spievali, keď budeme prechádzať mestom a dedinami, niektoré zbožné ženy dokázali spievať, čo je až neuveriteľné, počas trvania celej púte. Išlo sa skutočne príjemne, niektorí za spevu, niektorí v priateľských rozhovoroch, úplne malé deti, dievčatá a chlapci, muži i ženy, babky i dedkovia v čele s duchovnými sme radostne putovali do veľkej pravoslávnej svätyne v Ladomirovej. Organizátori sa postarali o taký servis, že sme nepotrebovali mať ani vlastnú vodu na osviežení. Počas tradičnej zastávky pri kríži za Vislavou sme si, sediac v tráve, pochutnali na skvelom guláši a potom nám ešte otec Ján Zozuľak povedal niekoľko príbehov o starcovi Efrémovi.

V jedinej obci, ktorou sme prechádzali, kde je pravoslávny chrám – vo Vagrinci, sme si počas jeho návštevy a poklonení sa svätyniam, ktoré sme niesli, mohli vypočuť príhovor jereja Mariána Derca. Hovoril o jeroschimonachovi Sergijovi (Četverikovi), ktorého náhrobný kríž sme niesli. Dozvedeli sme sa, že bol významnou ruskou osobnosťou na Slovensku, že založil Pravoslávnu cirkevnú obec v Bratislave, kde bol duchovným správcom, že spovedal ladomirovských mníchov, že im na ceste do Nemecka a USA v Bratislave poskytol útočisko, že ako prvý napísal kompletný život ctih. Paisija Veličkovského a mnoho ďalšieho. V Rusku o tomto človeku vyšlo niekoľko kníh a u nás, kde pôsobil, sa o ňom vie, žiaľ, veľmi málo.

Vo Vagrinci sa pútnici už po 30. krát zastavili u rodiny Krajňakovej, ktorá ich ako obyčajne veľkoryso pohostila. Organizátori sa úprimne poďakovali za túto obrovskú obetu a podarovali pani Krajňakovej Krásnobrodskú ikonu Presvätej Bohorodičky.

Po opustení Vagrinca sme už v diaľke videli náš cieľ - Ladomirovú. Dorazili sme tam v podvečerných hodinách. Pred chrámom nás už čakal duchovný správca PCO v Ladomirovej prot. Pavol Kačmár, ktorý nás srdečne privítal. Obišli sme chrám, vnútri sme sa poklonili jeho svätyniam a pred moščami prep. Jóva Počajevského, ktorému bol bývalý monastier zasvätený, naši duchovní slúžili Akafist tomuto svätému.

Na miestnom cintoríne sme pred hrobom otca igumena Savu (Struve) slúžili panychídu za všetkých mníchov, ktorí v monastieri žili. Po nej sa k prítomným prihovoril prot. Peter Soroka slovami: ***„Aj keď tento chrám už niekoľko desaťročí nie je monastierskym chrámom, ešte stále je v ňom cítiť obrovskú blahodať, ktorú tu svojimi modlitbami zanechali títo mnísi. Ladomirová je významná svätyňa pravoslávnych na Slovensku.“***

Keďže bohoslužby na počesť Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa sa konali pred samotným sviatkom bez celonočného bdenia z dôvodu epidémie koronavírusu, niektorí z nás sa zúčastnili na sobotňajšej večerni, ktorú slúžil miestny duchovný prot. P. Kačmár, a po nej sme sa rozišli do svojich domovov.

V mene všetkých takmer 200 účastníkov púte sa chcem srdečne poďakovať jeho hlavnému organizátorovi Jozefovi Jurčišinovi, ktorý si hlavne v tento jubilejný rok musel pretrpieť veľa pokušenia a priniesť veľa obety. Výsledok však bol Bohom blahoslavený a my, nadšení pútnici, sme si z púte odniesli plné srdcia Božej blahodate. Ďakujeme!

Účastník púte

Pri ostatkoch svätého Nektária

Dňa 8.11.1920 odišiel do večnosti **vladyka Nektários, metropolita pentapolský.** Už za jeho života bol považovaný za svätého človeka. A dnes, **po 100 rokoch od jeho zosnutia sa viaceré cirkevné obce našej Pravoslávnej cirkvi na Slovensku tešia z telesnej prítomnosti svätca.**

Aj my v Slovinkách máme tú česť. A tak sme 8.11.2020 - v zmysle epidemiologických opatrení ÚVZ SR - v predvečer jeho pamiatky slúžili večerňu, akafist, vypočuli si príbehy z jeho života, a tiež nádhernú skladbu ***Agní Parthéne***, ktorú sv. Nektários na pokyn Bohorodičky zapísal. Jeho pamiatku sme zakončili Eucharistiou.

jerej Miroslav Guba

Благожеланя

Дня 9. новембра того року ся дожыват прекрасного Богом благословеного жывотного юбилея **70 років наш отец духовный Дімитрій Пастер.** О то векша радість, што 8. новембра є і праздник святаго і славнаго великомученика Дімитрія Солунского, котрого імя носит і наш отец духовный.

Отче Дімитріє, 70 років є дар од Господа Бога, не є то мало ани велё, но лем тот ся дожыти может, кому Господь Бог поможет. Того року є і 25 років як сте настоятелём ПЦО в Луцині і ПЦО Ганіґовці, як ся гваріт „фарар без фары". Но і так мате у нас два домы, два Божы храмы, до котрых ходите служыти св. Литурґію кажду неділю і в праздникы і с Вашом матушком Геленом, котра Вам канторовати і нам своїм красным голосом помагає співати.

І кідь Ваша дорога небыла легка, немали сте ся як до сел достати, небыло автобусового споїня, чі в зімі і морозі, чі в дождї і через вшытко вше сте прішлі і надалей пріходжате служыти Богу і нам. Кідь сте пришли до Луцины, в Ганіґовцох ся неслужыло, церковка была розвалена, но с Вашом помощом і помощом другых священикох, богословцох і добрых людей ся подарило церковку оправиті і в ней Богу служыти. В Луцінї ся за Вашого пособіня в храмі і коло нёго велё оправіло, звелядило, прото довольте нам отче Дімитріє ся Вам подякувати за тых 25 років с намі. За Вашы рады, снагу, обетавость, терпелівость, духовну подпору а главні за Вашы молитвы Вам і Ваші матушки Гелені і цілї родині выпросуєме Божой милості, жебы сте нежыли в ничім злым, лем в самой радості, жебы Вас Пресвятая Богородица охранювала а своїм омофором покрывала і была Вам на помочі, як

в день та і в ночі. Най Господь Бог Вам благословіт Вашы крокы, жебы сте вєдно с матушком служыти ходили іщі довгы рокы.

Вшыткы вірникы із Луцины і Ганіґовец Вам выпросуют доброго здоровя і долгого жытя на многая літа!

Православны віруюшці з ПЦО Луцина і ПЦО Ганіґовці

Životné jubileum – 90 rokov

Dňa 1. októbra 2020 na sviatok Pokrova Presvätej Bohorodičky sa dožila krásneho Bohom požehnaného jubilea **90 rokov** života naša sestra v Christu **Mária Lukáčová,** rod. Krivá.

Jubilantka sa narodila v Trhovištiach a vydala sa do neďalekej obce Ložín, v okrese Michalovce, kde býva až doteraz. Dlhé roky dochádzala za prácou do štátneho podniku Nový Majer v okrese Trebišov. So svojím nebohým manželom Antonom, dlhoročným kurátorom a pokladníkom našej cirkevnej obce, ktorý pred rokom odišiel k Hospodinovi, šťastne prežili 64 rokov manželského života. Spolu vychovali dve deti – dcéru Janu a syna Antona.

Sestra Mária je milá, skromná a srdečná žena. Napriek svojmu vysokému veku si toho ešte stále dosť veľa pamätá. Miluje Boha, sväté pravoslávie, chrám a jeho bohoslužby, ktoré donedávna, kým vládala, pravidelne navštevovala.

Drahá naša sestra Mária, dovoľte nám aj cestou mesačníka „Odkaz sv. Cyrila a Metoda", ktorého ste dlhoročnou čitateľkou, zo srdca Vám zaželať pevné zdravie a hojné Božie požehnanie, aby ste v kruhu svojich najbližších prežili ešte dlhé roky šťastného a pokojného života. Nech Vás a Vašu rodinku na vašej pozemskej ceste stále pokrýva svojím nebeským omoforom Presvätá Bohorodička.

Na mnohaja i blahaja lita!

Duchovný správca a veriaci PCO vo Falkušovciach

Nekrológ

Dňa 2. novembra sme sa v chráme Vozneseniia v Osadnom modlitebne rozlúčili s **prot. Andrejom Mikuláškom,** ktorý 30. októbra 2020 vo veku 83 rokov odovzdal nesmrteľnú svoju dušu Stvoriteľovi.

Nebohý prot. Andrej sa narodil 3. júla 1937, v maloroľníckej rodine v obci Osadné, okres Snina.

Po ukončení Národnej školy a Meštianky v rodnej obci nastúpil v roku 1954 na Pravoslávnu bohosloveckú fakultu v Prešove do Jednoročného prípravného kurzu, a po jeho absolvovaní postúpil do 1. ročníka tejto fakulty. Štúdium na PBF úspešne ukončil s vyznamenaním v roku 1959.

3. novembra 1962 sa oženil s Máriou Mandzákovou, s ktorou spolu vychovali dve deti.

26. januára 1963 ho Preosvätený vladyka Dorotej v eparchiálnej kaplnke v Prešove vysvätil na diakona a potom 3. februára v tom istom roku v Katedrálnom chráme v Prešove vysvätil na jereja.

Jeho prvá farnosť od 15. marca 1963 bola v obci Ladomírov, okr. Snina, s pobočnou administráciou obce Kolonica. Od 1. novembra 1963 bol ustanovený za správcu farnosti Ruské, okr. Snina a od 15. decembra 1964 mu bola pridelená aj pobočná administrácia v obci Veľká Poľana, okr. Snina. Počas ďalších rokov bol poverený aj administráciou v obciach Runina, Kalná Roztoka, Stakčín a Starina. Od 1. októbra 1981 bol ustanovený za duchovného správcu farnosti Pichne, okr. Snina, s pobočnou administráciou obce Ruské. Od 1. októbra 1985 bol ustanovený za duchovného správcu farnosti Zboj, okr. Snina. Od 1. apríla 2000 bol ustanovený za duchovného správcu farností Runina a Ruský Potok, okr. Snina. V tom istom roku bol od 11. decembra ustanovený za duchovného správcu farností Čukalovce a Parihuzovce, okr. Snina. Vzhľadom na svoj už pokročilý vek sa rozhodol ukončiť svoju duchovenskú službu dňa 15. februára 2019.

V duchovenskej činnosti pôsobil nebohý prot. Andrej 56 rokov.

Za svoju prácu vo Vinici Christovej bol postupne ocenený právom nosenia Nabedrennika pri bohoslužení, právom nosenia Zlatého náprsného kríža, titulom Protojerej, právom nosenia Zlatého kríža s ozdobami a právom nosenia Mitry.

Pohrebný obrad spolu s duchovnými arcidekanátu viedol arcidekan mit. rprot. Igor Kerekanič.

Blažennyj pokoj i vičnaja jemu pamjať!

MO PPE v Prešove

Nekrológ

Dňa 7. novembra 2020 sme sa modlitebne v chráme sv. Serafima Sarovského v Bardejove rozlúčili so zosnulým manželom, otcom, bratom a dedkom, **mitr. prot. Jánom Lakatom,** ktorý 3. novembra počas hospitalizácie v nemocnici odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi v 83. roku svojho pozemského života.

Nebohý mitr. prot. Ján sa narodil 20. októbra 1937 v obci Vagrinec, okres Svidník.

V povojnových časoch, od roku 1946, začal chodiť do Národnej školy a Meštianky postupne vo Vagrinci, Ladomirovej a vo Svidníku. Po ukončení základného vzdelania nastúpil v roku 1955 na Pravoslávnu bohosloveckú fakultu v Prešove. Štúdium na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte úspešne ukončil v roku 1960.

20. januára 1962 sa oženil s Alžbetou Petrigáčovou, s ktorou spolu vychovali štyri deti.

27. januára 1962 bol vladykom Dorotejom v eparchiálnej kaplnke v Prešove vysvätený na diakona a potom 28. januára v tom istom roku v Katedrálnom chráme v Prešove vysvätený na kňaza.

Po vysviacke bol od 1. marca 1962 ustanovený za duchovného správcu cirkevnej obce v obci Vyšná Olšava, okr. Bardejov.

Od 1. decembra 1964 bol jerej Ján ustanovený za duchovného správcu cirkevnej obce vo Vyškovciach, okr. Svidník.

Od 1. októbra 1969 bol ustanovený za duchovného správcu cirkevnej obce v Bardejove, a od 15. mája 2020 bol poverený aj pobočnou administráciou v obci Zborov, okr. Bardejov. Obidve cirkevné obce spravoval do poslednej chvíle svojho života.

Od 1. februára 1975 bol ustanovený za okresného arcidekana bardejovského arcidekanátu, aj túto funkciu vykonával až do poslednej chvíle svojho života.

O tom, že mit. prot. Ján prežil plodný, bohumilý život, netreba nikoho, kto ho poznal presviedčať. Zoznam toho čo urobil pre Pravoslávnu cirkev nielen v Bardejove, ale i inde, kde ho požiadali o pomoc, by

bol dlhý, preto spomeniem iba dve miesta, ktoré budú mnohým ľuďom pripomínať činorodú prácu nebohého mitr. prot. Jána a to sú chrámy v Bardejove a v Bardejovských kúpeľoch.

Nebohý mitr. prot. Ján pôsobil v duchovenskej činnosti 58 rokov.

Počas svojej duchovenskej práce vo Vinici Christovej bol postupne ocenený právom nosenia Nabedrenika pri bohoslužení, právom nosenia Zlatého náprsného kríža, titulom Protojerej, právom nosenia Zlatého kríža s ozdobami, právom nosenia Mitry a právom nosenia druhého Zlatého kríža s ozdobami.

Pohrebný obrad bol vykonaný kňazmi prešovskej eparchie pod vedením mitr. prot. Milana Gerku. Smútočnú kázeň predniesol jer. Peter Dobrík, nekrológ prečítal prot. Ján Kuzan, rozlúčkový príhovor za rodinu pozostalých predniesol prot. Peter Savčak a záverečný príhovor s poďakovaním sa najvyšším predstaviteľom našej Cirkvi za ich vyjadrenie k spoluúčasti na smútku za zosnulým, ako aj všetkým zúčastneným na smútočnej rozlúčke, mal syn nebohého prot. Mikuláš Lakata.

Blažennyj pokoj i vičnaja jemu pamjať!

MO PPE v Prešove

Odišiel do večnosti

Stĺp Pravoslávia – práve toto pomenovanie sa často spomínalo v posledných dňoch medzi veriacimi i duchovnými, a nielen pravoslávnymi. Pretože odišiel do večnosti človek, ktorému toto pomenovanie právom patrí.

V utorok večer **3.11.2020** odovzdal svoju dušu Hospodinu náš **otec duchovný Ján Lakata.** Správca cirkevnej obce v Bardejove, blahočinný (arcidekan), mitroforný protojerej, no najmä v plnom zmysle slova – otec duchovný. Mnohí z nás isto pocítili, akoby osireli jeho odchodom. Málo ľudí je ešte na zemi tak pripravených na svoju smrť, ako bol otec Lakata. Ale neboli sme na to pripravení my, stále sme sa nádejali, že sa opäť z lôžka vráti do chrámu medzi nás. Ale Božia vôľa bola iná. Pýtame sa sami seba, prečo práve teraz, keď sú prijaté opatrenia a obmedzenia, keď ľudia nemôžu prichádzať do chrámu? Azda si nezaslúžil honosnejší pohreb, prítomnosť všetkých, ktorým zasiahol do života? Zdá sa nám to možno aj nespravodlivé voči jeho pamiatke.

A možno to bol práve ešte jeho posledný počin, ako ľudí priviesť do chrámu, ako umnožiť modlitby v tieto náročné dni, ako naplniť naše pochmúrne myšlienky spomienkami na všetko dobro, ktoré vykonal počas svojho života. Jeho odchod nás na chvíľu zastavil, naše náhlenie, naše ponosovanie, nadávanie, nespokojnosť. **Smútime a ďakujeme Bohu, že sme mali takého otca duchovného – láskavého i prísneho, starostlivého a pozorného, milujúceho.** Bol ozajstným pastierom, ktorý pamätal na každú jednu zverenú ovečku.

Spomínajme na neho a modlime sa. On bude za nás všetkých zaiste i naďalej každý deň slúžiť svätú Liturgiu v kráľovstve nebeskom so Svojím Spasiteľom.

„...Moľú Ťa, Bóže, Spasíteľu mój, prizrí s vysotý Svjatáho žíliščа Tvojehó na molítvu mojú i pomjaní mílosťiju Tvojejú otšédšaho k Tebí otcá mojehó duchóvnaho, tolíko blahoďijávšaho mňí. Javí jemúi sílu bláhosti Tvojéj i neizrečénnoje Tvojé milosérďije v proščéniji i ostavléňiji hrichóv i pokrýj jehó opravdáňijem Tvojím. Podážď jemú, Hóspodi, Cárstvo Nebésnoje i víčnyj pokój, jáko pomohávšemu mi i blížňim mojím v núždech i lišénijach, v skórbech i biľíznech i podavávšemu mí blahája ot izbýtkov daróv Tvojích. Moľúsja úbo Tebí, Bláhosť Víčnaja, vozdáj jemú za blahotvorénija jehó storíceju – za zémnyja blahá nebésnymi, za vreménnyja víčnymi, i podážď jemú víčnyj pokój; i jáko naučívšemu mjá ďílam milosérďija, krótosti, smirennomúdriju, terpíniju, vozderžániju, vseljávšemu v mjá dúch míra i ľubví christijánskoj, podavávšemu mi blahíje sovíty i blahíje óbrazy christijánskaho žiťijá. Dáruj, Premilosérdyj Hóspodi, dostójno zríti nevečérňij svít Tvojehó Cárstvija i nasytí jehó ot nebésnyja trapézy Tvojejá, jáko vo ímja Tvojé prepitávšaho žážduščuju i álčuščuju mojú dúšu...“

Pravoslávna cirkevná obec v Bardejove

Za zosnulým kurátorom Jánom Hrehom

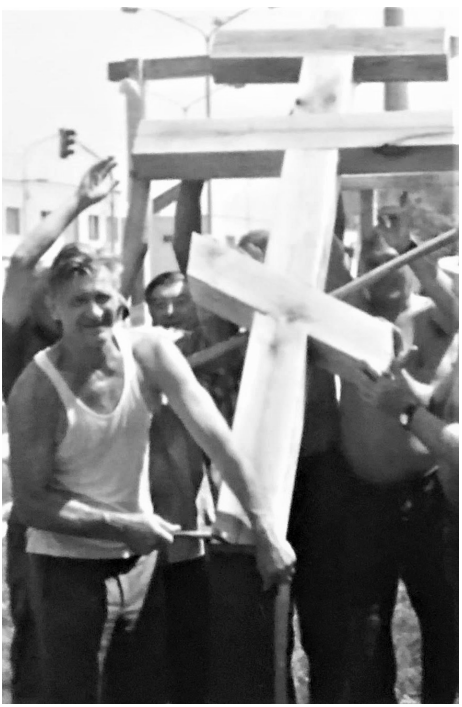

Dňa 16. októbra 2020 sme sa rozlúčili s dlhodobým kurátorom pri katedrálnom chráme sv. Cyrila Metoda v Michalovciach bratom **Jánom Hrehom,** krorý sa 9. 2. 2020 dožil 88 rokov života. Predtým bol kurátorom pri pravoslávnom chráme v Šamudovciíach, okr. Michalovce.

Bol zodpovedným a spoľahlivým kurátorom, ktorý sa staral o chrám. Na bohoslužbách takmer nikdy nechýbal. V nedeľu vypomáhal duchovným. Od začiatku až do konca budoval v Michalovciach nový pravoslávny katedrálny chrám. Bol zbožným a dobrým veriacim, ktorý rád pristupoval k svätej tajine pokánia a k sv. Eucharistii. Mali sme ho všetci radi a radi sme sa s ním stretávali a rozprávali. Všetkým nám bude chýbať.

Dlhé roky pracoval v bezpečnostných zložkách, neskôr sa vrátil k svojmu remeslu – stolárstvu. Bol vyučeným stolárom. Vyrábal pekný nábytok. táto práca bola jeho srdcu milá a prinášala mu radosť.

Pohrebné obrady vykonali duchovní prot. Mgr. Sergej Barilik, miestny duchovný, a prot. ThDr. Štefan Horkaj. Dokiaľ bude stať tento chrám sv. Cyrila a Metoda, budú sa v ňom modliť aj za neho ako budovateľa tohto chrámu, modliť sa, aby aj jemu odpustil Boh chyby a hriechy a prijal ho do svojich nebeských príbytkov. Nech mu Boh odpustí jeho hriechy a za všetko, čo dobré v živote vykonal, nech ho odmení a prijme do svojho nebeského Kráľovstva. Nech mu Boh udelí miesto spolu s tými, ktorí Boha milujú. On Boha miloval a usiloval sa tak žiť aj pracovať.

Vičnaja jemu pamjať!

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Nekrológ

Dňa 13. októbra 2020 nás opustil po dlhej a ťažkej chorobe **vo veku 60 rokov** brat v Christu, kurátor PCO v Sobranciach **Ladislav Dunda.** Počas svojho života bol verným služobníkom Christovej Cirkvi. So svojimi najbližšími, so všetkými veriacimi a známymi, s ktorými sa stretával nažíval v láske. Podieľal sa na výstavbe nového chrámu, pri ktorej bol vždy ochotný pomôcť. Nebohý bol zručným stolárom. Z jeho dielne vyšli takmer všetky drevené predmety v chráme, ako aj okná, dvere a zábradlie, no najdominantnejší je drevený ikonostas. Na bohoslužbách sa budú za neho neustále prinášať modlitby ako za staviteľa tohto chrámu.

Pred naším chrámom nám ho bude pripomínať nový drevený kríž, ktorý vyrobil v posledné dni svojho života spolu so svojimi najbližšími. Okrem prípravy materiálu a tvorby, mu venoval i svoje myšlienky a srdce. Napriek veľmi ťažkej chorobe, mal pred sebou cieľ, ktorý sa mu podarilo splniť. Všetkým nám bude chýbať jeho húževnatosť a trpezlivosť. Patrí mu veľká vďaka za jeho dlhodobú prácu pre našu Cirkevnú obec, ktorá sa s ním i napriek obmedzeniam dôstojne rozlúčila 16. októbra 2020.

U všemilostivého Hospodina vyprosujeme pre nášho nebohého brata v Christu Ladislava spásu jeho duše a blažený pokoj.

Vičnaja jemu pamjať!

veriaci PCO v Sobranciach

Pravoslávna cirkevná obec Oľšavka, Oľšavka 1, 090 22 Bukovce

Venujme pozornosť jeden druhému, aby sme sa povzbudzovali k láske a dobrým skutkom.
(Hebr 10, 24)

Prosba o zbierku na výstavbu monastiera

Drahí veriaci,

s požehnaním jeho Blaženosti RASTISLAVA, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska sa obraciame na vás s prosbou o vaše sväté modlitby i finančnú pomoc pri výstavbe nového chrámu sv. prepodobnej Paraskevy Turkowickej a novej monastierskej budovy v pravoslávnom ženskom monastieri Pokrova Presvätej Bohorodičky v Turkowiciach (Poľsko).

Veríme Bohu vo všetkom, aj v týchto neľahkých časoch, a rozhodli sme sa tak, aby sme naplnili Sv. Písmo, ktoré nás učí láske, milosrdenstvu, pokore, trpezlivosti a mnohým ďalším cnostiam. Tiež ako znak srdečného poďakovania v prvom rade Bohu i Presvätej Bohorodičke za dar poznať tento monastier a sestrám za ich modlitby, lásku a dobrotu, ktorými nás vždy obdarúvajú.

Za vaše sväté modlitby i finančnú výpomoc Vám všetkým, aj v mene sestier pravoslávneho ženského monastiera Pokrova Presvätej Bohorodičky v Turkowiciach, vopred srdečne ďakujeme. Od nášho Nebeského Otca vyprosujeme pre vás veľa blahodate, milosti, pokoja, lásky, duševnej radosti a pevného telesného i duševného zdravia.

S láskou v Christu

jerej Mgr. Ing. Dušan SKONC
Duchovný správca PCO Oľšavka

Názov účtu: **Pravoslávna cirkev, Farnosť Oľšavka**
Číslo účtu IBAN: **SK91 0900 0000 0001 0466 7088**
BIC SWIFT kód: **GIBASKBX**
Správa pre prijímateľa/ Poznámka pre príjemcu:
vypísať Vaše **Meno** a **Priezvisko** (anonymní pridajte znak A)
+ **mená** Vašich príbuzných
VS: 1022401819 (dôležité pre identifikáciu platby)

Mená všetkých žertvujúcich budú na veky vekov uložené pod prestolom novovybudovaného chrámu sv. Paraskevy Turkowickej v deň jeho posvätenia. Prosíme vás, aby ste uvádzali hore uvedený variabilný symbol a do poznámky napísali mená vás a vašich príbuzných. Sestry sa budú modliť za všetkých.

Bližšie informácie o propozíciách zbierky sú zverejnené na webovej stránke www.pcoolsavka.sk.

OBSAH - Оглавлєнїє

Podobenstvo o rozsievačovi
(Jerej Daniel Omaska).....3

Proroctvá a predobrazy Presvätej Bohorodičky v Starom Zákone a ich uplatnenie v liturgických textoch Pravoslávnej cirkvi (III)
(Mgr. Dávid Kost).....5

Je evanjeliové čítanie o Gadarinskom posadnutom aktuálne aj dnes?
(Iskander).....9

Svätý Demeter Solúnsky - vzor kazateľa, misionára a priateľa mladých ľudí
(Prot. Miroslav Janočko).....10

Sviatok všetkých anjelov
(Jerej Slavomír Hudák).....13

Pastiersky list
(† Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska).....15

Viera a poslušnosť
(Jerej Dušan Skonc).....16

Zápasy a utrpenie svätého apoštola Andreja Prvopovolaného
(Jerej Peter Dobrík).....17

Neznámy známy jeroschimonach Sergej (Četverikov) (III)
(Jerej Marián Derco).....22

Správy zo Zastupiteľstva.....24

„Nech skúma človek sám seba"
(Prot. Marek Ignacik).....26

„Aby som sa nepovyšoval..."
(Prot. Marek Ignacik).....27

Zo zahraničia.....27

Zo života prešovskej eparchie.....30

Blahoželania a posmrtné spomienky.....34

Prosba o pomoc.....41

OZNAM: Týmto si vás dovolujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu.

V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Pravoslávny chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky v Parihuzovciach

Odkaz sv. Cyrila a Metoda — Заповіт св. Кирила і Мефодія

11/20

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Ročník LXV/2019
ISSN 0139-9012

S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska

Vydáva: Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835
E-mail: ocam@orthodox.sk
Web: www.orthodox.sk, www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyľ Kuzmyk
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € + poštovné 6,- €,** polročný príspevok pre jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**
Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:
Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.